

An Bhruiséil, 11 Meitheamh 2026
(OR. en)

10058/26

CADREFIN 259
FIN 807
RESPR 27
POLGEN 143

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Ábhar:	Creat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) 2028-2034 - Bosca caibidlíochta

I. RÉAMHRÁ

1. An 16 Iúil 2025, thíolaic an Coimisiún pacáiste tograí maidir leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) don tréimhse 2028-2034, pacáiste ina bhfuil togra le haghaidh Rialachán ón gComhairle lena leagtar síos CAI do na blianta 2028-2034, togra le haghaidh Comhaontú Idirinstitiúideach maidir leis an smacht buiséadach, comhar in ábhair bhuiséadacha agus bainistíocht fhóna airgeadais, agus togra le haghaidh Cinneadh ón gComhairle maidir le córas acmhainní dílse an Aontais, a bhfuil tograí reachtacha éagsúla eárnála ag gabháil leis. An 3 Meán Fómhair 2025, thíolaic an Coimisiún tograí reachtacha eárnála breise.
2. An 9 Nollaig 2025, thíolaic Uachtaránacht na Danmhairge dréacht-Bhosca Caibidlíochta¹, ina mbailítear saincheisteanna cothrománacha, saincheisteanna airgeadais agus saincheisteanna eile atá íogair ó thaobh na polaitíochta de nach mór aghaidh a thabhairt orthu le linn na caibidlíochta cothrománaí maidir le CAI.

¹ 16344/25.

II. STAID NA hIMEARTHA SA CHOMHAIRLE

3. Ag tógáil ar an dul chun cinn a rinne Uachtaránacht na Danmhairge, lean Uachtaránacht na Cipire de théacsanna an phacáiste a scrúdú i dtionól na Meithle *ad hoc* um an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (an Mheitheal *ad hoc* CAI), i bhfoghrupaí na Meithle agus i gcomhlachtaí ullmhúcháin ábhartha eile de chuid na Comhairle.
4. Bhí 15 chruinniú ag an Meitheal *ad hoc* CAI idir an 7 Eanáir agus an 2 Meitheamh 2026, inar díriodh ar impleachtaí cothrománacha agus airgeadais thograí éagsúla an phacáiste CAI, lena n-áirítear impleachtaí ó thaobh ioncaim de.
5. Ag an gcruinniú a bhí ag an Meitheal *ad hoc* CAI an 14 Aibreán 2026, bhí an deis ag na Ballstáit an nóta ón Uachtaránacht² maidir le coigeartuithe spriocdhírithé ar an dréacht-Bhosca Caibidlíochta, a iniúchadh, d'fhonn Bosca Caibidlíochta a ullmhú a mbeadh figiúirí ag gabháil leis.
6. Le linn Uachtaránacht na Cipire, phléigh Coiste na mBuanionadaithe CAI cúig huaire freisin, lena n-áirítear i gcomhthéacs an ullmhúcháin do chruinnithe na Comhairle Gnóthaí Ginearálta.
7. Bhí díospóireachtaí beartais ag an gComhairle Gnóthaí Ginearálta maidir le CAI i mí an Mhárta agus i mí na Bealtaine, a bhí dírithe ar shocruithe rialachais le haghaidh príomhionstraimí airgeadais CAI agus ar ranníocaíocht CAI leis an Margadh Aonair faoi seach.

² 8006/26.

III. AN BOSCA CAIBIDLÍOCHTA

8. Is é is cuspóir do Bhosca Caibidlíochta na saincheisteanna nach mór aghaidh a thabhairt orthu le linn na caibidlíochta maidir leis an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil (CAI) a shainaithint agus a dheimhniú, agus i gcás inarb iomchuí, an plé ar roghanna agus ar réitigh maidir le saincheisteanna aonair a éascú. Le tíolacadh an Bhosca Caibidlíochta, ní hé is aidhm dó díospóireachtaí ná comhréitigh a thabhairt chun críche ag an gcéim seo.
9. Is faoi fhreagracht na hUachtaránachta a dhéantar an Bosca Caibidlíochta a dhréachtú agus a fhorbairt. Dá bhrí sin, níl sé ina cheangal ar aon toscaireacht. Leanann an Uachtaránacht de bheith á treorú ag an bprionsabal nach ndéanfar aon ní a chomhaontú go dtí go ndéanfar gach uile ní a chomhaontú.
10. Gheobhaidh na toscaireachtaí san Iarscríbhinn Bosca Caibidlíochta athbhreithnithe a bhfuil figiúirí ag gabháil leis.

I. CEISTEANNA COTHROMÁNACHA

1. Leis an CAI nua, cumhdófar seacht mbliana idir 2028 agus 2034. Cuirfidh an buiséad ar chumas an Aontais freagairt ar na dúshláin atá ann faoi láthair agus a bheidh ann amach anseo agus a thosaíochtaí polaitiúla a chomhlíonadh. Cumhdaítear leis beartais nua agus beartais sheanbhunaithe chun slándáil agus rathúnas fadtéarmach an Aontais a chinntiú. Ní mór don Eoraip freagracht a ghlacadh as a slándáil féin, lena n-áirítear trí chumais chosanta níos láidre agus trínár dteorainneacha agus ár luachanna a chosaint, trí bhainistiú imirce agus trí bhorradh a chur faoina hiomaíochas agus faoina hiarrachtaí maidir leis an aistriú glan. An tráth céanna, tá beartais sheanbhunaithe a eascraíonn as oibleagáidí an Chonartha, lena n-áirítear comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach agus an comhbheartas talmhaíochta, ríthábhachtach i gcónaí.
2. Beidh an struchtúr seo a leanas ag an gCreat Airgeadais Ilbhliantúil don tréimhse 2028 go dtí 2034:
 - i) Ceannteideal 1 ‘Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, talmhaíocht, rathúnas tuaithe agus muirí agus slándáil’
 - ii) Ceannteideal 2 ‘Iomaíochas, rathúnas agus slándáil’;
 - iii) Ceannteideal 3 ‘An Eoraip Dhomhanda’;
 - iv) Ceannteideal 4 ‘Riarachán’.

Tá gá le struchtúr buiséid níos simplí agus níos éifeachtúla chun freagrúlacht a áirithiú tráth a bhfuil éiginnteacht gheopholaitiúil agus eacnamaíoch ann. Déantar an caiteachas a ghrúpáil i gceithre Ceannteideal agus i mbraislí beartais chun tosaíochtaí polaitiúla an Aontais a léiriú agus chun foráil don tsolúbthacht is gá ar mhaithe le leithdháileadh éifeachtúil na n-acmhainní. Ina theannta sin, tá sé mar aidhm leis an laghdú ar líon na gclár comhleanúnachas a áirithiú agus sineirgí a chur chun cinn. Léireofar simpliú leis an gcreat foriomlán agus ba cheart laghdú ar an ualach riaracháin do thairbhíthe, d’údaráis bhainistíochta agus do chomhlachtaí iniúchóireachta a bheith mar thoradh air.

3. Le CAI, beidh deiseanna ann tacú leis na réigiúin uile atá ar theorann sheachtrach an Aontais, lena n-áirítear na réigiúin sin ar theorainn na Rúise, na Bealarúise nó na hÚcráine, agus é d'aidhm leis feabhas a chur ar ullmhacht cosanta agus ar chumais chriticiúla na hEorpa de réir mar a thagann siad chun cinn, agus feabhas a chur freisin ar ullmhacht, ar athléimneacht agus ar shlándáil na hEorpa agus aghaidh a thabhairt ar na dúshlán atá roimh gheilleagair na réigiún sin, roimh fhorbairt shóisialta agus chríochach na réigiún sin agus roimh nascacht na réigiún sin.
4. Is é EUR [1 730 228] milliún i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus EUR [1 733 456] milliún i leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí an t-uasfhigiúir iomlán do chaiteachas AE 27 don tréimhse 2028-2034. Tugtar tuairisc thíos ar mhiondealú ar mhéideanna na n-uasteorainneacha bliantúla ar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais de réir Ceannteidil. Leagtar amach na figiúirí céanna freisin sa tábla atá in Iarscríbhinn I ina leagtar amach chomh maith sceideal na leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí. Tugtar na figiúirí go léir agus leas á bhaint as praghsanna seasmhacha ó 2025.
5. Déanfar coigeartuithe teicniúla bliantúla uathoibríocha don bhoilsciú ag úsáid [díbhoilsceoir 2 %, a choigeartófar go teicniúil don bhliain $n+1$ leis an mboilsciú tuartha má tá an réamhaisnéis faoi bhun 1 % nó os cionn 3 %] NÓ [díbhoilsceoir seasta 2 %].
6. Déanfar CAI a athbhreithniú i gcás ina ndéanfar athbhreithniú ar na Conarthaí, i gcás ina ndéanfar an Chipir a athaontú nó i gcás ina dtiocfaidh Ballstáit nua isteach san Aontas.
7. Tíolacfaidh an Coimisiún togra le haghaidh creat airgeadais ilbhliantúil nua roimh an 1 Iúil 2032.

Simpliú

8. Beidh struchtúr simplithe cuíchóirithe ag CAI darb aidhm an dolúbthacht a laghdú agus an t-ualach riaracháin ar údaráis agus ar thairbhíthe a theorannú. Ina theannta sin, ba cheart do CAI cuspóirí forluiteacha idir cláir a mhaolú agus rochtain shimplithe ar dheiseanna cistiúcháin agus ar fhaisnéis bhuiséadach a chur ar fáil d'iarratasóirí agus do thairbhíthe. Ina theannta sin, tá sé mar aidhm leis an laghdú ar líon na gclár comhleanúnachas a áirithiú agus sineirgí a chur chun cinn.

9. Fotháirge dosheachanta i gclársceidealú ilbhliantúil agus i leithreasuithe difreáilte atá in RAL (reste à liquider). Meastar, áfach, go sroichfidh RAL EUR [X] billiún faoi dheireadh an chreata airgeadais don tréimhse 2021-2027, rud a fhágfaidh gur íocaíochtaí ón CAI reatha a bheidh i méid suntasach de na híocaíochtaí foriomlána i mblianta tosaigh an chéad CAI eile. Chun leibhéal agus próifíl intuartha chomh maith le dul chun cinn ordúil íocaíochtaí a áirithiú agus freagrúlacht bhuiséad an Aontais a mhéadú, glactar bearta éagsúla, mar shampla, simpliú an chur chun feidhme, socrú rátaí réamh-mhaoinithe iomchuí, rialacha maidir le saoradh, agus glacadh tráthúil na reachtaíochta earnálaí do CAI 2028-2034.
10. I gcás ina nglacfar rialacha faoin mbainistíocht chomhroinnte tar éis an [30 Samhain 2028], aistreofar na méideanna a chomhfhreagraíonn do leithdháiltí nár úsáideadh in 2028 [, cé is moite de ghealltanais maidir le réamh-mhaoiniú,] i gcionmhaireachtaí combhionanna chuig gach ceann de na blianta 2029 go 2032 le coigeartú comhfhreagrach ar uasteorainneacha CAI.
11. I gcomhréir le prionsabal na haontachta buiséadaí, áireofar gach mír de chaiteachas an Aontais, de ghnáth, in CAI. I bhfianaise a sainiúlachtaí, áfach, cuirfear roinnt ionstraimí lasmuigh d’uasteorainneacha CAI i leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí nó is míreanna seachbhuiséid a bheidh iontu.

Solúbthacht

12. Ní mór é a bheith d’acmhainn ag an Aontas freagairt d’imthosca eisceachtúla agus do thosaíochtaí atá ag teacht chun cinn, bíodh siad inmheánach nó seachtrach. Ag an am céanna, caithfear an gá atá le solúbthacht a mheas i bhfianaise na hintuarthachta le haghaidh infheistíochtaí fadtéarmacha chomh maith le prionsabail an smachta bhuiséadaigh agus thrédhearcacht chaiteachas an Aontais agus cineál ceangailteach uasteorainneacha CAI á urramú.
13. I gcomhréir leis an gcumas freagairt ar riachtanais atá ag teacht chun cinn agus cistí a chur in ord nua tosaíochta, ba cheart do CAI ath-leithdháiltí agus ath--chlársceidealú a d’fhéadfadh a bheith ann laistigh de chláir eatarthu a éascú. Aon diall a d’fhéadfadh a bheith ann ón imchlúdach airgeadais táscach do na cláir ilbhliantúla, ní bheidh an diall sin níos mó ná [20] % den mhéid do ré iomlán an chláir. Níl feidhm aige sin maidir le leithreasuithe a réamh-leithdháiltear in aghaidh an Bhallstáit.

14. Socrófar corrlaigh iomchuí faoi gach Ceannteideal. Laistigh de chláir áirithe, bunófar méideanna agus cúlchistí neamh-leithdháilte. I dtimpeallacht atá ag athrú go tapa, ba cheart acmhainní chun freagairt ar ghéarchéimeanna, mar shampla tubaistí nádúrtha, a bheith mar chuid den tsolúbthacht ionsuite laistigh de chláir áirithe freisin, gan an bonn a bhaint dá bpríomhchuspóirí.
15. Is éard a bheidh san Ionstraim Corrlaigh Aonair (SMI) an méid seo a leanas:
- i) Ó 2029 ar aghaidh, tá na corrlaigh a bheidh fós ar fáil faoi uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais den bhliain n-1 le cur ar fáil de bhreis ar uasteorainneacha CAI do leithreasuithe faoi chomhair gealltanais faoi chuimsiú an nós imeachta bhuiséadaigh ('Corrlach Foriomlán le haghaidh Gealltanais').
 - ii) Ón 202[9], mar chuid den choigeartú teicniúil, féadfaidh an Coimisiún an uasteorainn íocaíochta le haghaidh na mblianta [2029-2034] a choigeartú suas le méid atá coibhéiseach leis an difríocht idir na híocaíochtaí arna bhforghníomhú agus uasteorainn íocaíochta CAI na bliana n-1 (Corrlach Foriomlán le haghaidh Íocaíochtaí). Déanfar aon choigeartú suas a fhritháireamh tríd an laghdú comhfhreagrach a dhéanamh ar an uasteorainn íocaíochta don bhliain n-1. Ní rachaidh na coigeartuithe bliantúla le haghaidh na mblianta [203X-2034] thar EUR [X] milliún i gcomparáid leis an uasteorainn íocaíochta bhunaidh.
 - iii) Mar rogha dheireanach chun freagairt ar imthosca gan choinne, is féidir méideanna a chur ar fáil de bhreis ar uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais nó leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí, ar choinníoll go ndéantar iad a fhritháireamh go hiomlán in aghaidh na gcorrlach i gceann amháin nó níos mó de cheannteidil CAI le haghaidh na bliana airgeadais reatha nó le haghaidh na mblianta airgeadais amach anseo nó in aghaidh an chorrulaigh faoin uasteorainn íocaíochta (Corrlach Teagmhais). Na méideanna a dhéantar a fhritháireamh, ní shlógfar a thuilleadh iad i gcomhthéacs CAI.

16. Leis an Ionstraim Sholúbthachta, maoiníofar caiteachas gan choinne a shaináithnítear go soiléir agus nach féidir a mhaoiniú faoi na huasteorainneacha atá ar fáil le haghaidh ceann amháin nó níos mó de na ceanteidil. Beidh na leithreasuithe os cionn uasteorainneacha CAI le haghaidh leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí. Socrófar an méid socraithe bliantúil le haghaidh na hIonstraime Solúbthachta ag EUR [2 000] milliún. Gach bliain, ó 2029 ar aghaidh, méadófar an méid socraithe bliantúil a bheidh ar fáil le haghaidh na hIonstraime Solúbthachta leis na méideanna seo a leanas:

- i) [méid atá coibhéiseach le fineálacha a iontráladh sa bhuiséad sa bhliain n-2;]
- ii) [méid atá coibhéiseach le saoradh na leithreasuithe arna ndéanamh le linn bhliain n-2;]

Féadfar an chuid nach mbainfear úsáid as den mhéid bliantúil den Ionstraim Sholúbthachta a úsáid suas go bliain n+2. Aon chuid den mhéid bliantúil ó bhliain n nach mbainfear úsáid as faoi bhliain n+2, rachaidh sí in éag.

Rialachas

17. Ba cheart rialachas láidir agus rannpháirtíocht iomchuí na mBallstát agus na n-institiúidí ábhartha, go háirithe an Chomhairle, i bpleanáil agus i gcoigeartú gníomhaíochtaí agus tosaíochtaí chomh maith le cur chun feidhme an bhuiséid a bheith mar bhonn taca le méid riachtanach na solúbthachta foriomláine. Áiríteofar leis sin go mbeidh buiséad an Aontais ailínithe go dlúth le tosaíochtaí an Aontais ar fud na gclár caiteachais.
18. [D'fhonn cáilíocht agus éifeachtúlacht an nós imeachta bhuiséadaigh bliantúil a fheabhsú, bunófar sásra nua stiúrtha polaitiúil. Gach bliain faoi lár mhí na Nollag ar a dhéanaí, tíolacfaidh an Coimisiún tuarascáil straitéise chomhtháite bunaithe ar phróisis agus ar thuarascálacha eárnála, ina leagfar amach tosaíochtaí cistiúcháin a d'fhéadfadh a bheith ann do bheartais ábhartha an Aontais chun bonn eolais a chur faoin nós imeachta buiséadach bliantúil. Beidh sé d'aidhm leis an tuarascáil seo plé struchtúrtha a threorú mar ionchur don Údarás Buiséadach roimh an nós imeachta buiséadach bliantúil. Léireoidh an Coimisiún toradh an phlé sin agus na tosaíochtaí a shaináithin Parlaimint na hEorpa agus an Chomhairle agus a dhréachtbhuiséad á thíolacadh acu. Léireofar tosaíochtaí straitéiseacha uileghabhálacha na Comhairle don bhuiséad bliantúil ina Treoirlínte Buiséid. Cuirfear na Treoirlínte sin ar aghaidh chuig an gComhairle Eorpach.]

19. Beidh dlúthbhaint ag na Ballstáit go tráthúil le tosaíochtaí a leagan síos agus le cinneadh a dhéanamh maidir le cláir oibre laistigh de chláir chaiteachais sna fóraim iomchuí, lena n-áirítear, i gcás inarb ábhartha, trí nósanna imeachta coiste iomchuí agus trína rannpháirtíocht sa nós imeachta scrúdúcháin a choimeád agus ualach riaracháin nach bhfuil gá leis á sheachaint. Beidh an Chomhairle rannpháirteach, de réir mar is iomchuí, trí phlé straitéiseach. Gníomhóidh gach institiúid acu faoi teorainn na gcumhachtaí a thugtar di sna Conarthaí. Beidh gníomhartha tarmligthe teoranta do ghnéithe neamhriachtanacha de na gníomhartha reachtacha faoi seach.

20. Ba cheart, de ghnáth, fad chláir earnálacha CAI a ailíniú le creat ama CAI 2028-2034.

Tionchar agus Feidhmíocht

21. Ba cheart ról bhuiséad an Aontais maidir le tacú le cur chun feidhme éifeachtach na gcuspóirí beartais uile-Aontais a fheabhsú a thuilleadh. Bunófar creat cothrománach rianaithe caiteachais agus feidhmíochta do bhuiséad an Aontais chun na torthaí a léiriú agus chun an dul chun cinn a baineadh amach le caiteachas an Aontais a athchóiriú chomh maith le tomhas a dhéanamh ar éifeacht bhuiséad an Aontais chun bonn eolais a chur faoi chinntí beartais amach anseo. Ba cheart do chreat feidhmíochta cothrománach rannchuidiú freisin le teorainn a chur leis an ualach riaracháin a bhaineann le cur chun feidhme bhuiséad an Aontais d'údaráis agus do thairbhíthe.

22. Ba cheart don bhuiséad gearáil shuntasach a chur ar fáil chun tionchar chaiteachas an Aontais a mhéadú. Áirítear leis sin leibhéal leordhóthanach cómhaoinithe ar fud na gclár. Ina theannta sin, i gcomhréir leis an iarracht fhoriomlán maidir le comhdhlúthú, ba cheart ionstraimí airgeadais agus ráthaíochtaí buiséadacha a chuíchóiriú a thuilleadh, go háirithe trí raon uirlisí airgeadais an Chiste Eorpaigh um Iomaíochas agus na hEorpa Domhanda, agus ar an gcaoi sin an buiséad a ghíaráil chun infheistíochtaí príobháideacha a shlógadh. Agus deiseanna cistiúcháin den chineál sin á n-aithint, ní mór dlúthfhaireachán a dhéanamh ar dhliteanais airgeadais a eascraíonn as ionstraimí airgeadais, as ráthaíochtaí buiséadacha agus as cúnaimh airgeadais.

23. Ba cheart cláir agus ionstraimí an Aontais a bheith ina gcuidiú, ar bhealach cóir, ar bhealach atá cothrom ó thaobh na sochaí de agus ar bhealach cóir agus costéifeachtach chun gealltanais fhadtéarmacha Chomhaontú Pháras a bhaint amach agus chun cosaint an chomhshaoil agus na bithéagsúlachta a chur chun cinn. Mar chuid de na hiarrachtaí chun torthaí a bhaint amach maidir leis na tosaíochtaí sin, ba cheart ar a laghad 35 % de chaiteachas bhuiséad an Aontais, cé is moite de chaiteachas a bhaineann le cosaint agus slándáil, tacú le cuspóirí aeráide agus comhshaoil a bhfuil modheolaíocht éifeachtúil, chomhréireach agus thrédhearcach mar bhonn taca leo. Ba cheart a áirithiú leis go mbeidh caiteachas an Aontais comhsheasmhach le cuspóirí Chomhaontú Pháras, leis an bprionsabal ‘gan dochar suntasach a dhéanamh’, le sprioc aeráide an Aontais astaíochtaí a laghdú 55 % ar a laghad faoi 2030 agus leis an gcuspóir aeráidneodracht a bhaint amach faoi 2050 ar a dhéanaí, agus ualaí riaracháin ar údaráis agus ar thairbhíthe á dteorannú ag an am céanna.
24. Chun cur chun feidhme fóna bhuiséad an Aontais agus leasanna airgeadais an Aontais a chosaint, áireofar in CAI coimircí láidre chun a áirithiú go n-urramófar an smacht reachta agus go gcuirfear an Chairt um Chearta Bunúsacha i bhfeidhm go héifeachtach agus lánurraim á tabhairt do phrionsabail na hoibiachtúlachta, an neamh-idirdhealaithe agus na córa comhionainne i leith na mBallstát. Ina theannta sin, cuirfear i bhfeidhm é go cothrom, go neamhchlaonta agus bunaithe ar fhírí, rud a áiritheoidh próis chuí.

Le córas láidir éifeachtúil iniúchóireachta agus rialaithe, áiritheofar dlíthiúlacht agus iontaofacht na n-íocaíochtaí, seachnófar dúbláil freagrachtaí agus cuirfear prionsabal na comhréireachta san áireamh.

II. CEANNTÉIDEAL 1 – COMHTHÁTHÚ EACNAMAÍOCH, SÓISIALTA AGUS CRÍOCHACH, TALMHAÍOCHT, RATHÚNAS TUAITHE AGUS MUIRÍ AGUS SLÁNDÁIL

25. Is é is cuspóir don Ceannteideal seo breisluach AE a chur ar fáil trí chomhtháthú, cóineasú aníos, fás eacnamaíoch, iomaíochas, athléimneacht agus slándáil a chothú, trí thacú le hinfheistíochtaí agus le hathchóirithe ar mhaithe le hEoraip chuimsitheach, inbhuanaithe, rathúil, uathrialach agus shlán. Beidh sé d’aidhm ag caiteachas faoin gCeannteideal seo éagothromaíochtaí eacnamaíocha, sóisialta agus críochacha a laghdú, tarraingteacht agus forbairt na gceantar tuaithe a chothú, tacú le hearnálacha talmhaíochta agus iascaigh an Aontais atá athléimneach, iomaíoch agus inbhuanaithe, chomh maith le borradh a chur faoin ngeilleagar gorm, infheistíocht a dhéanamh i ndaoine, cumais chosanta an Aontais a threisiú, slándáil agus bainistiú imirce a neartú agus teorainneacha seachtracha an Aontais a chosaint, agus dea-fheidhmiú an mhargaidh aonair ar fud an Aontais á áirithiú ag an am céanna. Cumhdófar leis an gceanteideal seo freisin aisíoc NextGenerationEU (NGEU).
26. Is earnálacha straitéiseacha don Aontas iad an fheirmeoireacht agus an t-iascach, rud a áirithíonn bia sábháilte ar ardchaighdeán don Aontas agus tá ról lárnach ag na hearnálacha seo sa tslándáil bia ar fud an domhain. Ioncam feirmeoirí a chobhsú, glúin nua feirmeoirí a mhealladh chuig an bhfeirmeoireacht, slándáil bia a ráthú san Aontas agus tacú leis an aistriú i dtreo earnáil talmhaíochta a bheidh athléimneach ó thaobh an gheilleagair, an chomhshaoil, na sochaí, na hinbhuanaitheachta agus an mhargaidh de mar aon le cothrom iomaíochta, is tosaíochtaí bunúsacha i gcónaí iad le haghaidh an Chomhbheartais Talmhaíochta arna mhaoiniú le buiséad an Aontais. Den mheon céanna, leanfaidh buiséad an Aontais de Chomhbheartas Iascaigh athléimneach a mhaoiniú.
27. Is é bunchloch an Bheartais Chomhtháthaithe i gcónaí forbairt chomhchuí fhoriomlán an Aontais a chur chun cinn agus éagothromaíochtaí a laghdú trí thacú lena chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach a neartú. Leanfaidh buiséad an Aontais de mhaoiniú a chur ar fáil d’infheistíochtaí agus do choigeartuithe struchtúracha i ngach catagóir réigiúin, de réir na ndúshlán sonracha atá acu, agus aird ar leith á tabhairt ar réigiúin bheagfhorbartha.

28. Tá gníomhaíocht chomhordaithe ar leibhéal an Aontais maidir le rialú éifeachtach ar theorainneacha seachtracha ríthábhachtach chun a áirithiú go ndéanfar an imirce a bhainistiú ar bhealach níos éifeachtúla, agus go mbeidh ardleibhéal slándála inmheánaí san Aontas, agus prionsabal shaorghluaiseacht daoine agus earraí laistigh den Aontas á chosaint ag an am céanna. Leanfaidh buiséad an Aontais de bheith ag tacú le neartú na slándála inmheánaí, lena n-áirítear géarchéimeanna slándála a eascraíonn as dúshlán gheopholaitiúla atá ag teacht chun cinn, agus le cur chun feidhme, neartú agus forbairt an chomhbheartais maidir le himirce agus tearmann agus an bhainistithe chomhtháite teorainneacha san Eoraip agus an bheartais víosaí Eorpaigh. Áiríteofar sineirgí leis an mbeartas seachtrach chun aghaidh a thabhairt ar ghné sheachtrach na himirce.
29. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais don Cheannteideal seo thar an méid seo a leanas:

CEANNTEIDEAL 1 – COMHTHÁTHÚ EACNAMAÍOCH, SÓISIALTA AGUS CRÍOCHACH, TALMHAÍOCHT, RATHÚNAS TUAITHE AGUS MUIRÍ AGUS SLÁNDÁIL						
(Milliúin euro, praghsanna 2025)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

An Ciste Eorpach um Chomhtháthú Eacnamaíoch, Sóisialta agus Críochach, um Thalmhaíocht agus Ceantair Thuaithe, um Iascach agus Gnóthaí Muirí, um Rathúnas agus um Shlándaíl

30. Bunófar Ciste Eorpach um chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, um thalmhaíocht agus ceantair thuaithe, um iascach agus gnóthaí muirí, um rathúnas agus um shlándaíl chun rannchuidiú leis na cuspóirí beartais seo a leanas:
- tacú le cur chun feidhme an Bheartais Chomhtháthaithe trí mhíchothromaíochtaí réigiúnacha san Aontas agus cúlmaireacht na réigiún is mídheisiúla a laghdú agus comhar críochach Eorpach a chur chun cinn, lena n-áirítear tacú le tionscadail i réimse an chomhshaoil agus na ngréasán tras-Eorpach;
 - tacú le cur chun feidhme an Bheartais Comhtháthaithe trí fhostaíocht ardcháilíochta, oiliúint, oideachas agus scileanna agus cuimsiú sóisialta a fheabhsú agus rannchuidiú le haistriú atá cothrom go sóisialta i dtreo na haeráidneodrachta;
 - tacú le cur chun feidhme Chomhbheartas Talmhaíochta an Aontais;
 - tacú le cur chun feidhme Chomhbheartas Iascaigh an Aontais;
 - cearta bunúsacha, an daonlathas agus an smacht reachta a chosaint agus a neartú agus luachanna an Aontais a chaomhnú.
 - Tacú le cur chun feidhme beartas a bhaineann le tearmann, imirce, lánpháirtiú chomh maith le bainistiú teorainneacha agus beartas víosaí agus slándaíl inmheánach.
31. Déanfar an Ciste a sheachadadh go príomha trí imchlúdaigh airgeadais réamh-leithdháilte náisiúnta agus cuirfear chun feidhme é faoi bhainistíocht chomhroinnte.

32. Méid iomlán de EUR [770 366] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais faoin gCiste Eorpach um chomhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, um thalmhaíocht agus ceantair thuaithe, um iascach agus gnóthaí muirí, um rathúnas agus um shlándáil agus is mar seo a leithdháilfear é:
- i) EUR [705 250] milliún do na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, lena n-áirítear:
 - a) EUR [195 024] milliún, ar a laghad, do réigiúin bheagfhorbartha;
 - b) EUR [261 013] milliún, ar a laghad, le haghaidh tacaíocht ioncaim don Chomhbheartas Talmhaíochta;
 - c) EUR [3 549] milliún, ar a laghad, le haghaidh idirghabhálacha an Chomhbheartais Iascaigh;
 - d) EUR [30 608] milliún, ar a laghad, le haghaidh bainistiú imirce, teorainneacha agus víosaí agus bearta slándála inmheánaí.
 - ii) EUR [9 045] milliún do Phlean Interreg
 - iii) EUR [56 071] milliún do Shaoráid an Aontais

Ar thionscnamh ón gCoimisiún, déanfar 0.5 % den mhéid iomlán a leithdháileadh ar chúnamh teicniúil.

33. Déanfar 14 %, ar a laghad, den mhéid foriomlán faoin gCiste, lena n-áirítear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, gan íosmhéideanna na n-idirghabhálacha agus mhaoinithe an Chomhbheartais Talmhaíochta agus an Chomhbheartais Iascaigh faoin gCiste Aeráide Sóisialta a chur san áireamh, a thiomnú do chuspóirí sóisialta an Aontais a bhaint amach.
34. Tiomnófar [10] %, ar a laghad, den mhéid foriomlán faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, gan íosmhéideanna na n-idirghabhálacha agus mhaoinithe an Chomhbheartais Talmhaíochta agus an Chomhbheartais Iascaigh faoin gCiste Aeráide Sóisialta a chur san áireamh, do cheantair thuaithe.
35. Thairis sin, meastar go rannchuideoidh na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí le 43 % den mhéid foriomlán chun cuspóirí aeráide agus comhshaoil an Aontais a chomhlíonadh, gan bearta a rannchuidíonn leis an gcosaint agus leis an tslándáil a chur san áireamh.

36. Ullmhóidh na Ballstáit pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun tacú leis na cuspóirí ginearálta agus, dúshláin agus riachtanais shonracha an Bhallstáit lena mbaineann agus réigiúin an Bhallstáit á gcur san áireamh, rannchuideoidh siad leis na sé chuspóir shonracha agus leis na cuspóirí ábhartha sonracha faoi gach fomhír den Chiste. Leagfar amach sna pleananna athchóirithe agus infheistíochtaí agus idirghabhálacha eile lena dtabharfar aghaidh go héifeachtach ar na moltaí tírshonracha ábhartha nó ar fhothacar suntasach de mholtaí tírshonracha faoin Seimeastar Eorpach, an Tuarascáil maidir leis an Smacht Reachta, moladh náisiúnta CBT, moltaí don Deacáid Dhigiteach, Pleananna Náisiúnta Fuinnimh agus Aeráide agus doiciméid agus straitéisí ábhartha i réimse na ngnóthaí baile. Cuirfear san áireamh sa mheasúnú ar an bplean freisin an leithdháileadh airgeadais chomh maith le raon feidhme agus scála dhúshláin tírshonracha an Bhallstáit lena mbaineann, prionsabail na comhréireachta agus na córa comhionainne agus cé acu a thugtar nó nach dtugtar aghaidh ar na moltaí tírshonracha ábhartha i bpleananna nó i ndoiciméid náisiúnta eile arna nglacadh ar leibhéal an Aontais.
37. Déanfar na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí a ullmhú agus a chur chun feidhme i gcomhréir le prionsabail na comhpháirtíochta agus an rialachais il-leibhéal, lena n-áirítear na húdaráis réigiúnacha agus áitiúla, agus i gcomhréir le creat institiúideach, dlíthiúil agus airgeadais na mBallstát. Chuige sin, ní mór dearadh an phlean a bheith ina léiriú ar an gcomhar le húdaráis réigiúnacha agus le húdaráis phoiblí eile.

38. Roinnfear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí de réir caibidlí. Féadfaidh na Ballstáit caibidlí náisiúnta, eárnálacha mar aon le caibidlí réigiúnacha agus críochacha a áireamh, lena n-áiríteofar rannpháirtíocht il-gheallsealbhóirí. Féadfaidh an Ballstát iliomad caibidlí réigiúnacha agus críochacha a áireamh. Féadfar caibidil maidir leis an gComhbheartas Talmhaíochta a áireamh sna pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun rannchuidiú le céannacht shonrach CBT.
39. Sa chlársceidealú, áiríteoidh na Ballstáit go ndéanfar infheistíochtaí iomchuí i mbearta maidir leis an mbeartas comhtháthaithe i ngach catagóir réigiún, agus na leibhéil infheistíochta reatha á gcur san áireamh. Má tá an leithdháileadh a dhéantar ar na réigiúin trasdula agus ar na réigiúin níos forbartha níos ísle ná [25] % den leibhéal infheistíochta reatha, soláthróidh na Ballstáit an t-údar leis sin bunaithe ar chritéir oibiachtúla.
40. Déanfaidh an Coimisiún na pleananna a mheas laistigh de cheithre mhí tar éis a dtíolactha agus déanfaidh an Chomhairle iad a fhorpheas. Déanfaidh an Coimisiún leasuithe ar na pleananna a mheas laistigh de thrí mhí ó thíolacadh an phlean leasaithe agus déanfaidh an Chomhairle iad a fhorpheas. Féadfaidh an Coimisiún, i gcásanna a bhfuil údar cuí leo, a mholadh don Bhallstát na bearta atá ann cheana a leasú nó bearta nua a thabhairt isteach.
41. Féadfaidh na Ballstáit údaráis bhainistíochta a bhunú ar an leibhéal réigiúnach, lena n-áiríteofar rannpháirtíocht dhíreach na n-údarás réigiúnach i mbainistiú agus i gcur chun feidhme na bpleananna. Féadfaidh na húdaráis bhainistíochta réigiúnacha idirghníomhú go díreach leis an gCoimisiún. I gcás ina sainaitníonn Ballstát níos mó ná údarás bainistíochta amháin, ceapfar feidhm chomhordúcháin chun cur chun feidhme comhleanúnach an phlean a áirithiú. A mhéid is féidir, chun leanúnachas agus cost-éifeachtúlacht a áirithiú, ba cheart do na Ballstáit cur leis na struchtúir agus na hinstiúidí rialachais atá ann cheana.

42. Beidh eisíocaíocht na n-íocaíochtaí bunaithe ar chomhlíonadh na ngarspriocanna agus na spriocanna ábhartha nó na n-aschur ábhartha. Déanfar iniúchóireacht agus prionsabal na hiniúchóireachta aonair á chur i bhfeidhm.
43. Cuirfear méid solúbthachta arb ionann é agus [25] % den mhéid a leithdháiltear ar na Ballstáit faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí ar fáil don chlársceidealú mar a leanas:
- i) 5 % chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais phráinneacha shonracha mar fhreagairt ar ghéarchéim roimh an athbhreithniú meántearma. Déanfar aon mhéid a bheidh fanta a chlársceidealú le linn an athbhreithnithe mheántearma ar riachtanais atá ag teacht chun cinn;
 - ii) [15] % tar éis an athbhreithnithe mheántearma chun freastal a dhéanamh ar riachtanais atá ag teacht chun cinn;
 - iii) 5 % chun aghaidh a thabhairt ar riachtanais phráinneacha shonracha mar fhreagairt ar ghéarchéim tar éis an athbhreithnithe mheántearma ó 2031 i leith. Beidh a bhfuil fanta ar fáil don chlársceidealú faoin bplean tar éis mhí an Mheithimh 2033.

Ní chuirfear san áireamh sa mhéid solúbthachta an ranníocaíocht airgeadais do Phlean Interreg ná do bhearta tacaíochta imfhálaithe do chúrsaí talmhaíochta.

44. Féadfaidh na Ballstáit suas le [2/3] den mhéid a bheidh ar fáil don athbhreithniú meántearma a úsáid chun idirghabhálacha CBT nó bearta le haghaidh limistéir thuaithe a mhaoiniú ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh.

45. I gcás géarchéime, féadfaidh na Ballstáit a iarraidh go leasófaí na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí chun freagairt don ghéarchéim. Ina n-iarraidh ar leasú, ba cheart do na Ballstáit riachtanais ath-chlársceidealaithe a shainithint, nuair is féidir, faoina bPleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí d’fhonn aghaidh a thabhairt ar thionchar na géarchéime ar bhearta atá ann cheana.

I gcás tubaistí nádúrtha agus géarchéimeanna sláinte os cionn na dtairseach le haghaidh ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais, féadfaidh na Ballstáit tacaíocht a iarraidh freisin ar ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais faoi Shaoráid an Aontais, faoi réir cistiú a bheith ar fáil. Ba cheart aon mhéid a fhaightear ó Shaoráid AE a mheaitseáil ar a laghad le méid coibhéiseach ó mhéid solúbthachta Phlean CNR le haghaidh géarchéime, faoi réir cistiú a bheith ar fáil.

I gcás tubaistí nádúrtha agus géarchéimeanna sláinte atá faoi bhun na dtairseach le haghaidh ghníomhaíocht Dlúthpháirtíochta an Aontais, agus i gcás gach géarchéime eile, lena n-áirítear íocaíochtaí géarchéime le feirmeoirí agus géarchéimeanna i réimse na ngnóthaí baile, féadfaidh na Ballstáit a méid solúbthachta a chlársceidealú chun aghaidh a thabhairt ar thionchair na géarchéime. Chun margaí talmhaíochta a chobhsú, cuirfear tacaíocht airgeadais ar fáil ó ghníomhaíocht Líontáin Sábhála Aontachta Shaoráid an Aontais. I gcás géarchéimeanna i réimse na ngnóthaí baile, féadfaidh na Ballstáit tacaíocht airgeadais a fháil freisin ó ghníomhaíocht gnóthaí baile Shaoráid an Aontais.

Ní chuirfidh na Ballstáit isteach ach aon iarraidh amháin ar leasú ar an bPlean ina ndéanfar achoimre ar riachtanais chistiúcháin ó gach foinse, lena n-áirítear an cúlchiste um dhúshlán agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn faoi réir cistiú a bheith ar fáil, agus glacfaidh an Coimisiún cinneadh maoiniúcháin amháin a bhaineann leis an iarraidh sin ar leasú.

46. [I gcás ina nglacfar an Ciste tar éis [an 1 Eanáir 2028], ba cheart bearta iomchuí a dhéanamh chun tacaíocht ioncaim d’fheirmeoirí a áirithiú le haghaidh na bliana 2028.]

Ciste Aeráide Sóisialta

47. [Déanfar] pleananna aeráide sóisialta faoin gCiste Aeráide Sóisialta NÓ [féadfar] iad a chomhtháthú mar chaibidlí ar leith de na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí ó 2028 ar aghaidh. [Féadfaidh na Ballstáit méideanna a aistriú óna leithdháiltí 2026 agus 2027 faoin gCiste Aeráide Sóisialta chuig a bplean comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí].

[Catalyst Europe

48. Beidh tacaíocht iasachta EUR [134 000] milliún ar fáil do na Ballstáit lena cur chun feidhme mar chuid do na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí. Beidh an iarraidh ar thacaíocht iasachta nasctha le hathchóirithe agus infheistíochtaí breise mar aon le hidirghabhálacha eile. Déanfar an iarraidh ar thacaíocht iasachta faoin [an 31 Eanáir 2028].
49. Dáilfear an tacaíocht iasachta bunaithe ar phrionsabail na córa comhionainne, na dlúthpháirtíochta, na comhréireachta agus na trédhearcachta. Ní bheidh sciar na tacaíochta iasachta don trí fhaighteoir is mó níos airde ná [60] % den mhéid iomlán atá ar fáil le haghaidh na tacaíochta.]

Saoráid an Aontais

50. Bunófar saoráid de chuid an Aontais chun an tsolúbthacht a mhéadú agus chun cur ar chumas bhuiséad an Aontais aghaidh a thabhairt ar ghéarchéimeanna gan choinne ar bhealach níos éifeachtaí, chomh maith le hidirghabhálacha a mhaoiniú lena gcomhlánaítear agus lena dtreisítear na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí. Faoi shaoráid an Aontais, a chuirfear chun feidhme faoi bhainistíocht chomhroinnte, dhíreach nó indíreach, beidh:

- i) EUR [49 680] milliún le haghaidh gníomhaíochtaí de chuid an Aontais, lena n-áirítear Líontán Sábhála Aontachta a fhreagróidh do shuaitheadh sa mhargadh agus a dhéanfaidh margaí talmhaíochta [agus an tionchar a bhíonn ag tubaistí nádúrtha ar fheirmeoirí agus ar iascairí] a chobhsú; gníomhaíochtaí a bhaineann leis an imirce, bainistiú teorainneacha agus an tslándáil inmheánach; gníomhaíochtaí comhshaoil, dúlra agus aeráide, gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta i gcás tubaistí nádúrtha agus gníomhaíochtaí eile arna ndéanamh ag an Aontas. Tiomnófar EUR [14 928] milliún ar a laghad do ghníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta, tiomnófar EUR [5 598] milliún don líontán Sábháilteachta Aontachta, agus tiomnófar EUR [18 762] milliún do ghníomhaíochtaí a bhaineann le Gnóthaí Baile.
- ii) EUR [6 391] milliún le haghaidh an chúlchiste atá ann do dhúshláin agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn nó [do ghéarchéimeanna].

51. Tabharfar cistiú a bhaineann leis an Líontán Sábhála Aontachta agus nár úsáideadh, gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta i gcás tubaistí nádúrtha mar aon leis an gcúlchiste anonn go dtí an bhliain dár gcionn agus féadfar leas a bhaint as go dtí 2034.

Gealltanais bhuiséadacha

52. Déanfar gealltanais bhuiséadacha (i bpragsanna reatha) gach plean comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí i dtráthchodanna bliantúla mar a leanas:

- i) [15.8] % in 2028
- ii) [15.5] % in 2029
- iii) [15.1] % in 2030
- iv) [14.8] % in 2031
- v) [14.4] % in 2032
- vi) [12.8] % in 2033
- vii) [11.7] % in 2034

Catagóirí réigiún

53. I gcás na bpleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí, aicmítear réigiúin ar leibhéal NUTS2 bunaithe ar chaighdeáin cumhachta ceannaigh (CCC) gach réigiúin, arna ríomh agus sonraí an Aontais á n-úsáid le haghaidh na tréimhse 2021-2023, mar a leanas:

- i) ‘Réigiún beagfhorbartha’, ag a bhfuil OTI *per capita* faoi bhun 75 % de mheán-OTI AE-27;
- ii) ‘Réigiún trasdula’, ag a bhfuil OTI *per capita* idir 75 % agus 100 % de mheán-OTI AE-27;
- iii) ‘Réigiún níos forbartha’, ag a bhfuil OTI *per capita* os cionn 100 % de mheán-OTI AE-27.

Tacaíocht faoin gComhbheartas Talmhaíochta

54. Leanfaidh buiséad an Aontais de thacaíocht ioncaim a chur ar fáil d'fheirmeoirí agus don fheirmeoireacht inbhuanaithe agus do tháirgeadh bia mar chuid den Chomhbheartas Talmhaíochta, lena mbainfear amach na cuspóirí a leagtar amach sna Conarthaí, lena n-áirítear trí chaighdeán cóir maireachtála a sholáthar don phobal talmhaíochta.
55. Chun stádas feiceálach a choinneáil don Chomhbheartas Talmhaíochta d'earnáil talmhaíochta na hEorpa, leagfar amach i rialachán CBT forálacha áirithe a bhaineann go sonrach leis an gComhbheartas Talmhaíochta. Áiritheofar le rialachán CBT Comhbheartas Talmhaíochta láidir comhtháite faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí.
56. Ní bheidh an mheánchabhair atá beartaithe in aghaidh an heicteáir le haghaidh tacaíocht ioncaim limistéar-bhunaithe d'idirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta, ní bheidh sí, i bpragsanna reatha, níos lú ná EUR [130] ná níos mó ná EUR [240] le haghaidh gach Ballstáit.
57. [Tabharfar isteach scála céimlaghdaitheach maidir le tacaíocht ioncaim bhliantúil limistéar-bhunaithe iomlán i gcomhréir leis an méid seo:
- i) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe idir EUR [20 000] agus [50 000], déanfar laghdú [25] % ar an méid bliantúil;
 - ii) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe idir EUR [50 000] agus [75 000], déanfar laghdú [50] % ar an méid bliantúil;
 - iii) Maidir le hioncam limistéar-bhunaithe os cionn EUR [75 000], déanfar laghdú [75] % ar an méid bliantúil

58. Tabharfar isteach uasteorannú maidir le tacaíocht ioncaim bhliantúil limistéar-bhunaithe iomlán do thairbhithe móra [ar bhonn deonach] ar leibhéal EUR [100 000].
59. Beidh an méid a eascraíonn as céimlaghdaitheacht agus uasteorannú fós mar chuid den mhéid a bheidh ar fáil do thacaíocht ioncaim an Chomhbheartais Talmhaíochta.

Coinníollacha cothrománacha

60. Tabharfar isteach coinníollacha cothrománacha chun a áirithiú go n-urramófar an smacht reachta agus go gcomhlíonfar an Chairt um Chearta Bunúsacha, agus lánurraim á tabhairt do phrionsabail na hoibiachtúlachta, an neamh-idirdhealaithe agus na córa comhionainne i leith na mBallstát. Déanfaidh na Ballstáit sásraí éifeachtacha a chur ar bun agus a choinneáil ar bun chun a áirithiú go gcomhlíonfaidh na bearta a gheobhaidh tacaíocht ón bplean forálacha ábhartha Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh agus go n-urramófar prionsabail an smachta reachta le linn chur chun feidhme an Chiste. Beidh an Chomhairle rannpháirteach, de réir mar is iomchuí, i gcur chun feidhme coinníollacha cothrománacha.

Modheolaíocht maidir le leithdháileadh do na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus

Réigiúnaí

61. Cinnfear an leithdháileadh airgeadais do na Ballstáit faoi na pleananna comhpháirtíochta náisiúnta agus réigiúnaí trí úsáid a bhaint as eochair ghinearálta agus eochair gnóthaí baile, lena gcuirfear an ranníocaíocht ó leithdháileadh an chiste aeráide shóisialta don tréimhse ábhartha. Féadfaidh na Ballstáit, tráth tíolachta a bplean tosaigh, nó in éineacht le haon iarraidh ar leasú, a iarraidh ar bhonn deonach go n-ath-leithdháilfear suas le [5] % de na méideanna a eascraíonn as eochair gnóthaí baile do bhearta faoin eochair leithdháilte ghinearálta cé is moite de mhéideanna imfhálaithe CBT agus CBI.

62. Is mar seo a chinnfear an eochair ghinearálta i ngach Ballstát:

- i) Meánsciar an Bhallstáit de dhaonra iomlán an Aontais (2024) agus sciar an Bhallstáit de dhaonra iomlán an Aontais atá i mbaol bochtaineachta nó eisiaimh shóisialta i gceantair thuaithe (2024).
- ii) Cuirfear an meán arna iolrú faoi luach cearnaithe an OIN choibhneasta inbhéartaigh *per capita* i ngach Ballstát i gcomparáid le meán an Aontais, arna thomhas in CCC (2023), tar éis na coigeartuithe seo a ionchorprú:
 - a) Ríomhtar bearna rathúnais réigiúnach le haghaidh réigiúin uile NUTS3 ag a bhfuil OTI *per capita*, arna thomhas de réir CCC (2021-2023), atá faoi bhun 75 % de mheán an Aontais. Déanfar an difríocht idir OTI *per capita* coibhneasta an réigiúin agus meán 75 % an Aontais a chomhiomlánú de réir dhaonra an réigiúin (2022) agus a roinnt ar dhaonra iomlán an Bhallstáit (2022).
 - b) Ríomhtar bearna rathúnais talmhaíochta tríd an mbearna idir íocaíochtaí díreacha, ar leibhéal 2027, in aghaidh an heicteáir a d'fhéadfadh a bheith incháilithe (2022) agus 90 % de mheán an Aontais i gcás gach Ballstáit a chur san áireamh. Déanfar é sin arna iolrú faoi na heicteáir a d'fhéadfadh a bheith incháilithe sa Bhallstát (2022) agus sloinnfear é i ndáil leis na híocaíochtaí díreacha, ar leibhéal 2027, don Bhallstát.

Déanfar an eochair thosaigh mar a chinntear thuas í a normalú go 100 %. Cuirfear uasteorainn agus líontán sábhála arna normalú go 100 % i bhfeidhm go hatriallach go dtí nach mbeidh sciar leithdháilte aon Bhallstáit níos ísle ná 80 % nó níos airde ná 105 % dá sciar leithdháilte 2021-2027 de chistí ábhartha réamh-leithdháilte faoi bhainistíocht chomhroinnte. Sa bhreis ar an eochair thosaigh, cuirfear EUR 5 203 mhilliún breise ar fáil do na Ballstáit a bhaineann tairbhe as an gCiste Comhtháthaithe faoi CAI 2021-2027, a bheidh le dáileadh i gcomhréir le chomh gar atá siad do 94 % dá leithdháiltí in 2021-2027, agus uasteorainn EUR 1 500 milliún leagtha síos in aghaidh an Bhallstáit. Tiomnófar an méid breise sin do bhearta maoiniúcháin lasmuigh de na méideanna imfhálaithe le haghaidh CBT agus CBI.

63. Is mar seo a leanas a chinnfear an eochair gnóthaí baile:
- i) 45 % le haghaidh bainistiú teorainneacha le 90 % de sciar an Bhallstáit de theorainneacha farraige iomlána an Aontais agus de theorainneacha seachtracha talún an Aontais le tíortha comharsanachta ar mhór-roinn na hEorpa seachas tíortha an Aontais, tíortha Schengen agus tíortha CSTE, agus 10 % de sciar an Bhallstáit de víosaí aonfhoirmeacha iomlána an Aontais a chuirtear i bhfeidhm le haghaidh gearrfhanachtaí (2024). Beidh fachtóir 1,25 ag na Ballstáit a bhfuil teorainn dhíreach sheachtrach acu leis an Rúis nó leis an mBealarúis maidir leis na teorainneacha sonracha sin faoi na teorainneacha seachtracha.
 - ii) 35 % le haghaidh imirce, lánpháirtíochta agus tearmainn bunaithe ar mheánsciar an Bhallstáit d'iomlán na n-iarratasóirí ar thearmann san Aontas (2022-2024), sciar na mBallstát de líon iomlán na gcinntí dearfacha céadchéime maidir le hiarratais ar thearmann san Aontas (2022-2024), sciar an Bhallstáit de líon iomlán na dtairbhíthe de chosaint shealadach san Aontas ó thíortha nach Ballstáit den Aontas iad (2022-2024), agus sciar an Bhallstáit de líon iomlán na náisiúnach tríú tír a fillleadh tar éis ordú imeachta (2022-2024).
 - iii) 20 % don tslándáil inmheánach agus normalú á dhéanamh ar 40 % de sciar an Bhallstáit de dhaonra an Aontais (2024); 45 % de OIN *per capita* inbhéartaithe an Bhallstáit arna thomhas de réir CCC (2023) i gcomparáid le meán an Aontais, agus 15 % de sciar an Bhallstáit d'achar dromchla an Aontais.
64. Déanfar méid suas le EUR [400] milliún don Scéim Idirthurais Speisialta a leithdháileadh faoi Phlean na Liotuáine um bainistiú comhtháite teorainneacha agus don chomhbheartas maidir le víosaí.

65. Leithdháilfidh na Ballstáit íosmhéid ar réigiúin bheagfhorbartha, a chinnfear tríd an daonra atá ina gcónaí i réigiúin bheagfhorbartha (2021-2023) mar sciar de dhaonra iomlán an Bhallstáit (2021-2023) a iolrú faoin imchlúdach réamh-leithdháilte do na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí, cé is moite de na híosmhéideanna le haghaidh idirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta agus an Chomhbheartais Iascaigh.

Cuirfear fachtóir 1,16 i bhfeidhm má tá OIN *per capita* Ballstáit, arna thomhas de réir CCC (2021-2023), faoi bhun 75 % de mheán an Aontais.

Cuirfear uasteorainn agus líontán sábhála i bhfeidhm le haghaidh na réigiún beagfhorbartha i gcás na mBallstát uile, agus ní bheidh an méid a leithdháilfear ar réigiúin bheagfhorbartha níos ísle ná [90] % ná níos airde ná 112.5 % de na leithdháiltí is déanaí a glacadh ó 2021-2027 (Meitheamh 2025) le haghaidh na réigiún beagfhorbartha.

66. Beidh na híosmhéideanna le haghaidh idirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta in aghaidh an Bhallstáit bunaithe ar na leithdháiltí don Chomhbheartas Talmhaíochta in 2027. Beidh na híosmhéideanna le haghaidh idirghabhálacha an Chomhbheartais Iascaigh bunaithe ar na leithdháiltí faoin gCiste Eorpach Muirí, Iascaigh agus Dobharshaothraithe don tréimhse 2021-2027.

Modheolaíocht leithdháilte le haghaidh Interreg

67. Maidir le Interreg, cinnfear an leithdháileadh ar na Ballstáit mar a leanas:

- i) 45.8 % bunaithe ar dhaonra iomlán na réigiún teorann uile ar leibhéal NUTS 3 agus na réigiún eile ar leibhéal NUTS 3 a bhfuil ar a laghad leath den daonra réigiúnach ina gcónaí laistigh de [25] chiliméadar ó na teorainneacha (2021);
- ii) 30.5 % bunaithe ar an daonra atá ina gcónaí laistigh de [25] chiliméadar ó na teorainneacha (2021);
- iii) 20 % bunaithe ar an daonra iomlán (2022-2024);
- iv) 3.7 % meáchan bunaithe ar dhaonra na réigiún is forimeallaí (2022-2024).

68. An sciar den chomhar trasteorann, freagraíonn sé do shuim ualuithe chritéir (a) agus (b).
An sciar den chomhar trasnáisiúnta, freagraíonn sé d'ualú chritéar (c). An sciar de chomhar na réigiún is forimeallaí a fhreagraíonn d'ualú chritéar (d).

Réamh-mhaoiniú agus cómhaoiniú

69. Íocfaidh an Coimisiún réamh-mhaoiniú bunaithe ar an tacaíocht a leithdháilfear ar na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí. Íocfar an réamh-mhaoiniú mar a leanas:

- i) 2028: [4] %, [ní íocfar é ach amháin má ghlacann an Chomhairle cinntí cur chun feidhme faoin 30 Samhain 2028] NÓ [Mura nglacfaidh an Chomhairle cinntí cur chun feidhme faoin 30 Samhain 2028, cuirfear an réamh-mhaoiniú sin leis an méid le haghaidh 2029 agus 2030.]
- ii) 2029: [3] %
- iii) 2030: [3] %

I gcás na réigiún is forimeallaí agus Interreg, is mar seo a leanas a íocfar an réamh-mhaoiniú:

- iv) 2028: [4] %
- v) 2029: [4] %
- vi) 2030: [4] %

[nó go hiomlán sa bhliain ina bhformheastar an chaibidil den Phlean um Interreg.]

70. Ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais leis na Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí níos airde ná:

- i) [85] % le haghaidh na réigiún beagfhorbartha agus na réigiún is forimeallaí,
- ii) [60] % le haghaidh réigiún trasdula
- iii) [40 %] le haghaidh réigiún níos forbartha

I gcás nach féidir cion an chur chun feidhme i gcatagóir réigiún ar leith a chinneadh, déanfar ráta cómhaoinithe an Aontais a ríomh trí úsáid a bhaint as meán daonra-ualaithe rátaí ranníocaíochta infheidhme na réigiún.

[Féadfaidh na Ballstáit atá comhdhéanta de réigiún aonair a bhfuil catagóir athraithe aige i gcomparáid le CAI 2021-2027 ó réigiún arna aistriú chuig réigiún níos forbartha rogha a dhéanamh ráta cómhaoinithe 60 % ón Aontas a chur i bhfeidhm.]

71. Ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais le haghaidh Interreg níos airde ná [80] %. I gcás na réigiún is forimeallaí agus comhar trasteorann ag teorainneacha seachtracha, ní bheidh an ráta cómhaoinithe níos airde ná [85] %.

72. Maidir le hidirghabhálacha a bhaineann leis an gComhbheartas Talmhaíochta, ní bheidh ráta cómhaoinithe an Aontais níos airde ná:

- i) [100] % le haghaidh na mbeart seo a leanas: tacaíocht ioncaim limistéarbhunaithe chéimlaghdaitheach, tacaíocht ioncaim chúpláilte, íocaíocht bharrshonrach do chadás agus tacaíocht d'fheirmeoirí beaga. Ní féidir na hidirghabhálacha sin a mhaoiniú lasmuigh den íosmhéid le haghaidh an Chomhbheartais Talmhaíochta;
- ii) [100] % le haghaidh socruithe sonracha soláthair agus bearta chun cabhrú le táirgí talmhaíochta áitiúla sna réigiúin is forimeallaí, a bheidh le maoiniú ag an mBallstát lena mbaineann as a leithdháileadh airgeadais de thoradh na heochrach ginearálta;
- iii) [85] % le haghaidh idirghabhálacha eile sna réigiúin is forimeallaí;
- iv) [70] % le haghaidh bearta eile don talmhaíocht;
- v) [70] % le haghaidh idirghabhálacha scéim scoile an Aontais;
- vi) [70] % le haghaidh earnálacha faoi Chomheagrú na Margáí.

Maidir le hidirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta a bhaineann le LEADER, tacaíocht do chomhroinnt eolais, do chomhar críochach agus áitiúil, agus d'idirghabhálacha sna réigiúin is forimeallaí agus sna hoileáin bheaga Aeigéacha, chomh maith le maoiniú ó lasmuigh den tacaíocht íosta imfhálaithe don talmhaíocht, beidh feidhm ag rátaí caighdeánacha cómhaoinithe an Aontais a leagtar amach thuas.

Maidir le hidirghabhálacha an Chomhbheartais Talmhaíochta, is é seo a leanas an t-uasráta tacaíochta a bheidh ann:

- i) [75] % le haghaidh infheistíochtaí d'fheirmeoirí agus do shealbhóirí foraoise, cé is moite d'infheistíochtaí atá dírithe ar fheirmeoirí óga i gcás ina mbeidh sé cothrom le [85] % agus le haghaidh infheistíochtaí glasa neamhtháirgiúla i gcás ina mbeidh sé cothrom le [100] %.
- ii) [75] % i gcás idirghabhálacha earnála, agus an fhéidearthacht ann go méadóidh na Ballstáit é go dtí suas le [95] % i gcás idirghabhálacha a bhaineann le hathnuachan ó ghlúin go glúin, le taighde agus nuálaíocht, le bainistiú riosca nó leis an gcomhshaol agus leis an aeráid, agus i gcás eagraíochtaí táirgeoirí a chuireann cláir oibríochtúla chun feidhme den chéad uair; go [100 %] le haghaidh idirghabhálacha chun táirgeoirí a chúiteamh as cailteanas ioncaim nó le haghaidh idirghabhálacha a bhaineann le haistarraingtí ón margadh le haghaidh dáileadh saor in aisce nach mó ná 5 % de mhéid na táirgeachta arna margú ag eagraíocht táirgeoirí.
- iii) [70 %] d'uirlisí bainistithe riosca.

73. Maidir le hidirghabhálacha faoin gComhbheartas Iascach, beidh an t-uasráta tacaíochta suas le 100 % agus d'fhéadfadh rátaí difreáilte a bheith ann le haghaidh catagóirí sonracha idirghabhálacha.

74. Maidir le hidirghabhálacha faoin gComhbheartas Iascaigh, is é [100 %] a bheidh sa cómhaoiniú ón Aontas le haghaidh an chúitimh i leith costais bhreise sna réigiúin is forimeallaí.

75. Maidir le hidirghabhálacha i réimse na nGnóthaí Baile a bhaineann le hathlonnú agus ligean isteach ar fhoras daonnúil, aistriú iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta, costais oibriúcháin atá le cumhdach le hioncam ETIAS agus costais a bhaineann leis an scéim idirthurais speisialta, chomh maith le ranníocaíochtaí airgeadais ón gComhthiomsú Dlúthpháirtíochta Bliantúil, is é [100] % a bheidh sa chómhaoiniú ón Aontas. Maidir le hidirghabhálacha eile i réimse na nGnóthaí Baile, ní bheidh an bhonnlíne le haghaidh cómhaoiniú ón Aontas níos airde ná [75] %.

Rialacha maidir le saoradh

76. Cé is moite de roinnt idirghabhálacha CBT, saorfaidh an Coimisiún go huathoibríoch aon chuid de ghealltanais buiséadach do Phlean Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí agus do chaibidil Phlean Interreg nár úsáideadh le haghaidh réamh-mhaoiniú nó nár cuireadh iarratas ar íocaíocht isteach ina leith faoin 31 Nollaig den [bhliain] tar éis bhliain an ghealltanais bhuiséadaigh.
77. [Féadfaidh an t-údarás buiséadach aon saoradh mar thoradh ar neamhchomhlíonadh coinníollacha cothrománacha na Cairte agus an Smachta Reachta ar feadh bliana a chur ar fáil arís lena úsáid faoi ionstraimí nó cláir eile de chuid an Aontais a chuirtear chun feidhme faoi bhainistíocht dhíreach nó indíreach, go háirithe ag tacú le daonlathas na hEorpa, leis an tsochaí shibhialta, le luachanna an Aontais nó leis an gcomhrac in aghaidh an éillithe.]

Tacaíocht do phobal Turcach na Cipire

78. Cuirfear maoiniú ar fáil leis an gCeannteideal seo freisin chun tacú le pobal Turcach na Cipire. EUR [389] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár.

Tacaíocht don Chlár Peace PLUS

79. Déanfar EUR [X] milliún san iomlán a leithdháileadh ar an gclár PEACE PLUS ar mhaithe leis an tsíocháin agus an t-athmhuintearas agus chun leanúint den chomhar trasteorann Thuaidh-Theas.

NextGenerationEU a aisíoc

80. Déanfar an aisíocaíocht ar chistí a fhaightear ar iasacht ar na margáí caipitil chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí ghéarchéim COVID-19 (NGEU), lena gcuimsítear íocaíocht na príomhshuime, íocaíochtaí úis chomh maith le costais ghaolmhara, a mhaoiniú faoin gceannteideal seo. Cuirfear tús leis an aisíocaíocht in 2028 chun laghdú seasta intuartha ar dhliteanais a áirithiú go dtí an 31 Nollaig 2058. Is é EUR [149 296] milliún a bheidh sa mhéid iomlán le haghaidh 2028-2034, a úsáidfear go heisiach chun aisíocaíochtaí, íocaíochtaí úis agus costais ghaolmhara a chumhdach. Le róchaiteachas nó coigilteas ar íocaíochtaí úis agus costais ghaolmhara, laghdófar nó méadófar an méid le haghaidh íocaíocht na príomhshuime, faoi seach, lena n-áiritheofar méid bliantúil seasta le haghaidh mhaoiniú NGEU.

An Gníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta

81. D'fhonn tacú leis an bhfreagracht chomhroinnte maidir leis na teorainneacha seachtracha a dhaingniú agus saorghluaiseacht daoine laistigh den Aontas á cosaint ag an am céanna, déanfar na gníomhaíochtaí faoi ghnóthaí baile a chomhlánú le gníomhaíochtaí arna ndéanamh ag Gníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex) atreisithe le leithdháileadh EUR [8 576] mhilliún.

III. CEANNTÉIDEAL 2 — IOMAÍOCHAS, RATHÚNAS AGUS SLÁNDÁIL

82. Comhfhreagraíonn an t-iomaíochas, an rathúnas agus an tslándáil do réimse ina bhfuil breisluach suntasach ag gníomhaíocht an Aontais do na Ballstáit uile ar fud an Aontais. Ba cheart do na tionscnaimh faoin gCeannteideal seo rannchuidiú le hiomaíochas na hEorpa a neartú i dteicneolaíochtaí agus in earnálacha straitéiseacha ó thaighde comhoibríoch go huas-scálú na nuálaíochta, na tionsclaíochta agus imscaradh agus monarú bonneagair, chun tacú le tionscadail agus cuideachtaí lena n-áirítear FBManna agus plódú isteach infheistíochtaí príobháideacha, institiúideacha agus náisiúnta. Ina theannta sin, rannchuideoidh an Ceannteideal seo freisin le cosaint shibhialta agus le hullmhacht agus freagairt i dtaca le héigeandálaí sláinte, le cistiú i réimse na scileanna, an oideachais, na dlúthpháirtíochta, an chultúir, na meán, an daonlathais agus luachanna Eorpacha chomh maith le tacú le feidhmiú an Mhargaidh Aonair.
83. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais don Ceannteideal seo thar an méid seo a leanas:

CEANNTÉIDEAL 2 — IOMAÍOCHAS, RATHÚNAS AGUS SLÁNDÁIL						
(Milliúin euro, praghsanna 2025)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

An Ciste Eorpach um Iomaíochas

84. Bunófar Ciste Eorpach um Iomaíochas ('CEI') chun iomaíochas na hEorpa ina iomláine a neartú, go háirithe in earnálacha agus i dteicneolaíochtaí straitéiseacha feadh an turais infheistíochta bunaithe ar nósanna imeachta dámhachtana atá oscailte, iomaíoch agus cothrom. Agus é tiomanta do bharr feabhais ina chroílár, áiritheoidh CEI comhdheiseanna chun rochtain a fháil ar chistiú, feabhas a chur ar fhorbairt gnó, comhar agus fothú acmhainneachta a neartú chun leas a bhaint as an acmhainneacht nuálaíochta ar fud an Aontais. Tabharfar aird ar leith ar FBManna agus ar chuideachtaí meánchaipitlithe beaga ar fud na mBallstát.

85. Is é EUR [198 959] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach do chur chun feidhme CEI don tréimhse 2028-2034. Leithdháilfear an t-imchlúdach airgeadais go táscach mar seo a leanas:
- i) EUR [9 749] milliún ar chuspóirí ginearálta;
 - ii) EUR [22 256] milliún don Aistriú Glan agus don Dícharbónú Tionsclaíoch;
 - iii) EUR [17 235] milliún don tSláinte, don Bhith-theicneolaíocht, don Talmhaíocht agus don Bhithgheilleagar;
 - iv) EUR [43 604] milliún do Cheannaireacht Dhigiteach;
 - v) EUR [106 115] milliún don Athléimneacht agus don tSlándáil, don Tionscal Cosanta agus don Spás.
86. I dteannta a chéile, cuirfidh ECF, Fís Eorpach agus an Ciste don Nuálaíocht tacaíocht chomhleanúnach ar fáil d'íomaíochas an Aontais, ar feadh an turais infheistíochta. Féadfaidh CEI tacú le Tionscadail Thábhachtacha ar mhaithe le Leas na hEorpa i gCoitinne (IPCEInna), ar choinníoll go mbeidh cómhaoiniú náisiúnta [agus tionscadail leantacha bunaithe ar thorthaí ó IPCEInna, ag brath ar infheistíochtaí príobháideacha suntasacha.]
87. Feidhmeoidh Ionstraim InvestEU de chuid CEI mar uirlis seachadta chothrománach le haghaidh beartais inmheánacha an Aontais chun aghaidh a thabhairt ar theipeanna margaidh nó ar chásanna infheistíochta fo-optamacha trí ráthaíochtaí buiséadacha agus ionstraimí airgeadais. Cuirfidh comhpháirtithe an ionstraim chun feidhme i struchtúr oscailte, agus leas á bhaint as saineolas na gcomhpháirtithe cur chun feidhme uile, lena n-áirítear Banc Náisiúnta le haghaidh Spreagadh, agus ról speisialta Ghrúpa an Bhainc Eorpaigh Infheistíochta (BEI) á aithint ag an am céanna, a ndeonófar [50] % ar a laghad d'íosráthaíocht an Aontais faoi urrann an Aontais do Ghrúpa BEI agus a ndeonófar [25 %] ar a laghad do chomhpháirtithe eile cur chun feidhme. Leis an ionstraim, féadfar tacaíocht a sholáthar faoi chláir eile de chuid an Aontais i gcomhréir leis na cuspóirí a leagtar amach sna cláir sin. EUR [70 000] milliún (i bpragsanna reatha) a bheidh in uasmhéid na ráthaíochta buiséadaí faoi Urrann an Aontais d'Ionstraim InvestEU CEI. EUR [17 000] milliún (i bpragsanna reatha) a bheidh in íosmhéid na tacaíochta ón Aontas ó CEI a chuirfear ar fáil trí Ionstraim InvestEU CEI. Na ranníocaíochtaí ó na hionuithe beartais a úsáidfear chun íosmhéid na tacaíochta ón Aontas a fuair sé ó CEI a chuirtear ar fáil trí Ionstraim InvestEU CEI a mhéadú, beidh siad 5 % ar a laghad dá leithdháiltí comhcheangailte a bheidh iontu.

88. Ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh, úsáidfear, chun tacaíocht ón Aontas a sholáthar faoi ionstraim InvestEU CEI, (i) ioncaim, aisíocaíochtaí agus aisghabhálacha ó ionstraimí airgeadais a chistítear leis an Rialachán CEI seo agus réamhtheachtaithe InvestEU CEI agus (ii) barrachais arna n-eascairt as ráthaíochtaí buiséadacha arna mbunú i mbeartais inmheánacha go dtí deireadh 2027.
89. Tá sé bunriachtanach go gcuirfidh cistiú Eorpach le glacadh teicneolaíochtaí straitéiseacha a fhorbraítear san Aontas. I ndáil leis sin, féadfar coinníollacha incháilitheachta a leagan amach sna nósanna imeachta dámhachtana chun iomaíochas an Aontais a áirithiú, lena n-áirítear leasanna eacnamaíochta agus uathriaíl an Aontais a chosaint i gcás inar gá agus inarb iomchuí trí choinníollacha fabhracha ar nós srianta nó dreasachtaí d'eintitis an Aontais, agus saobhadh an Mhargaidh Aonair á theorannú ag an am céanna.
90. [Áireofar le CEI, i gcásanna eisceachtúla a bhfuil údar cuí leo, an fhéidearthacht tacaíocht luathaithe a thabhairt do thionscadail a bhfuil leas poiblí ríthábhachtach nó íogaireacht ama chriticiúil ag baint leo, ar thionscadail iad nach bhféadfaí a chur chun feidhme go héifeachtach faoi na gnáthrialacha murach sin agus a thairbheoidh de bhreisithe, eisceachtaí agus maoluithe áirithe ar an dlí is infheidhme le linn an nós imeachta dámhachtana nó chur chun feidhme na ngníomhaíochtaí a fhaigheann tacaíocht.]

Tacóidh ECF le Bonn Tionsclaíoch agus Teicneolaíoch na Cosanta Eorpaí láidir chun a áirithiú go mbeidh an tAontas in ann freagairt do dhúshlán slándála atá ag teacht chun cinn [lena n-áirítear tacú le bonn teicneolaíoch agus tionsclaíoch cosanta na hÚcráine.]]

Fís Eorpach

91. Beidh Fís Eorpach nasctha go dlúth leis an gCiste Eorpach um Iomaíochas trí thaighde agus nuálaíocht a chur i gcoílár straitéis eacnamaíoch agus infheistíochta an Aontais. Beidh an tacaíocht a thabharfar le haghaidh taighde, forbairt agus nuálaíocht ar fud cholúin uile Fís Eorpach bunaithe ar bharr feabhais. Ag an am céanna, ní mór leanúint d'aghaidh a thabhairt ar an mbearna rannpháirtíochta agus ar an deighilt nuálaíochta. Chuige sin, le Fís Eorpach, á threorú ag prionsabal an bharr feabhais, cuirfear feabhas ar an acmhainneacht taighde agus nuálaíochta i dtíortha a thagann faoin bhfairsingiú agus i dtíortha idirthurais trí cholún IV (an Limistéar Eorpach Taighde).

92. Ó [2030] ar aghaidh, beidh bearta fothaithe acmhainneachta teoranta do na tíortha sin a thagann faoin bhfairsingiú agus do na tíortha idirthurais a mhéadaigh a gcaiteachas ainmniúil ar infheistíocht phoiblí i dtaighde agus forbairt lena n-áirítear infheistíocht phoiblí i dtaighde agus forbairt i réimse na slándála agus na cosanta sa bhliain is déanaí atá ar eolas i gcomparáid leis an mbliain roimhe sin.
93. Beidh rochtain ag tíortha idirthurais freisin ar bhearta fothaithe acmhainneachta i gcolún IV, a mbeidh módúlachtaí difreáilte acu ná tíortha a thagann faoin bhfairsingiú, mar shampla rátaí cistiúcháin níos ísle ón Aontas.
94. EUR [148 579] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach d’Fhís Eorpach don tréimhse 2028-2034, lena n-áirítear
- i) EUR [37 420] milliún le haghaidh Eolaíocht den Scoth;
 - ii) EUR [64 145] milliún don Iomaíochas agus don tSochaí;
 - iii) EUR [32 929] milliún don Nuálaíocht;
 - iv) EUR [13 807] milliún don Limistéar Eorpach Taighde, a bhfuil [4 573] milliún de beartaithe chun rannpháirtíocht a leathnú.

An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa

95. Is é is aidhm don tSaoráid um Chónascadh na hEorpa dlús a chur leis an infheistíocht i réimse na ngréasán tras-Eorpach don iompar agus don fhuinneamh agus cistiú a ghíaráil ón earnáil phoiblí agus ón earnáil phríobháideach araon chomh maith le comhar trasteorann a éascú i réimse an fhuinnimh in-athnuaite.
96. Is é EUR [69 309] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach do chur chun feidhme na Saoráide um Chónascadh na hEorpa don tréimhse 2028-2034, lena n-áirítear:
- i) EUR [43 889] milliún le haghaidh iompair agus soghluaisteacht mhíleata [a bhfuil EUR [15 110] de le haghaidh soghluaisteacht mhíleata].
 - ii) EUR [25 420] milliún don fhuinneamh;

97. Ba cheart an cómhaoiniú uasta ón Aontas a bheith mar a leanas:

- i) [50] % le haghaidh staidéir a bhfuil gá leo chun cur chun feidhme an tionscadail a ullmhú;
- ii) [50] % i gcás oibreacha a bhaineann leis an earnáil iompair, a mhéadófar go [75] % i gcás Ballstáit ag a bhfuil OIN per capita atá níos lú ná 90 % de mheán an Aontais;
- iii) [50] % i gcás oibreacha a bhaineann leis an earnáil fuinnimh;
- iv) [75] % do ghníomhaíochtaí in earnáil an fhuinnimh a rannchuidíonn le tionscadail leasa choitinn a fhorbairt;
- v) [60] % le haghaidh oibreacha sna hearnálacha iompair agus fuinnimh a dhéantar sna réigiúin is forimeallaí.

Cosaint shibhialta agus ullmhacht agus freagairt i ndáil le héigeandálaí sláinte

98. Le Sásra nua an Aontais um Chosaint Shibhialta agus le tacaíocht ón Aontas d'Ullmhacht agus Freagairt i dtaca le hÉigeandáil Sláinte, cuirfear tacaíocht ar fáil chun gach cineál tubaiste nádúrtha agus gach cineál tubaiste de dheasca an duine a chosc, chun ullmhú dóibh agus chun freagairt dóibh, lena n-áirítear bagairtí trasteorann ar an tsláinte, a d'fhéadfadh tarlú laistigh nó lasmuigh den Aontas. EUR [9 389] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár.

Oideachas, cultúr, daonlathas agus luachanna Eorpacha

99. Tacóidh Erasmus+ le hoideachas agus le hoiliúint ar ardchaighdeán agus cuirfidh sé deiseanna foghlama agus soghluaisteachta ar fáil do dhaoine óga, do phrintísigh, do mhic léinn agus do mhúinteoirí. Tacóidh Erasmus+ freisin le rannpháirtíocht daoine óga i ngníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta agus i gcomhar i réimse an spóirt. EUR [34 713] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár agus beidh leithdháiltí táscacha ann don (1) oideachas agus oiliúint; (2) óige agus (3) spórt.

100. Tabharfaidh AgoraEU le chéile tacaíocht don daonlathas, don chultúr, do na meáin agus don tsochaí shibhialta. EUR [7 295] milliún a bheidh san imchlúdach airgeadais táscach a leithdháilfear ar an gclár agus beidh leithdháiltí táscacha ann do (1) chultúr; (2) na meáin agus (3) an daonlathas, saoránaigh, comhionannas, cearta, luachanna.

Taighde agus sábháilteacht núicléach Euratom

101. Leis an gCeannteideal seo leanfar de thacaíocht a thabhairt do Chlár Taighde agus Oiliúna an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [8 350] milliún, as a rannchuideoidh EUR [4 941] milliún le tionscadal ITER.
102. Beidh imchlúdach airgeadais táscach de EUR [818] milliún ag an Ionstraim um Chomhar Sábháilteachta agus Díchoimisiúnú Saoráidí Núicléacha. Leanfar den tacaíocht do dhíchoimisiúnú an ghléasra cumhachta núicléiche sa Liotuáin, Ignalina, le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [604] milliún agus le huasráta cómhaoinithe de [86] % ón Aontas.

Cláir eile

103. Leis an gCeannteideal seo, cuirfear cistiú ar fáil freisin don chlár um cheartas le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [679] milliún, do chlár Pericles V le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [7] milliún agus do Chlár don Mhargadh Aonair agus do Chlár Custaim lena gcuimseofar feidhmiú an Mhargaidh Aonair, an Aontais Custaim, an Chánachais agus na Frithchalaoise le himchlúdach airgeadais táscach de EUR [5 312] milliún.

IV. CEANNTÉIDEAL 3 – AN EORAIP DHOMHANDA

104. Leis an gceannteideal seo maoinítear gníomhaíocht sheachtrach an Aontais, go háirithe comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta lena n-áirítear comhar um fhorbairt, cabhair dhaonnúil agus cúnamh do thíortha is iarrthóirí agus do thíortha is iarrthóirí ionchasacha atá ag ullmhú d'aontachas leis an Aontas. Beidh maoiniú na gníomhaíochta seachtraí níos simplí, níos dírithe agus níos solúbtha, agus intuarthacht thacaíocht an Aontais á caomhnú ag an am céanna. Déanfaidh sé luachanna agus leasanna straitéiseacha an Aontais a chaomhnú agus a chur chun cinn agus comhpháirtíochtaí a théann chun tairbhe do gach taobh á gcur chun cinn aige ag an am céanna. Áiritheoidh sé cur chun feidhme cuí ghealltanais idirnáisiúnta an Aontais, lena n-áirítear na Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe agus Comhaontú Pháras maidir leis an Athrú Aeráide, chomh maith le gné sheachtrach na himirce agus tacaíocht leanúnach bhuanseasmhach don Úcráin.

105. Ní rachaidh leibhéal na ngealltanais don Ceannteideal seo thar an méid seo a leanas:

CEANNTÉIDEAL 3 – AN EORAIP DHOMHANDA						
(Milliúin euro, praghsanna 2025)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda

106. Fónfaidh an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda do raon leathan beartas de chuid an Aontais, lena n-áirítear tacaíocht do thíortha is iarrthóirí agus do thíortha is iarrthóirí ionchasacha agus iad ag ullmhú do bhallraíocht san Aontas, chomh maith le gníomhaíochtaí a bhaineann le beartas comharsanachta, comhpháirtíochtaí idirnáisiúnta lena n-áirítear comhar um fhorbairt, cabhair dhaonnúil, tacaíocht don Úcráin agus gnéithe seachtracha de bheartais eile de chuid an Aontais. Cuirfidh an Ionstraim ar chumas an Aontais, i gcomhar leis na Ballstáit, freagairt go cuimsitheach ar an imirce neamhrialta agus ar an easáitiú éigeantach ar bhealach atá comhleanúnach leis an gcur chuige domhanda i ndáil leis an imirce agus comhlántach le gné inmheánach bheartas imirce an Aontais. Cothófar tacaíocht faoin ionstraim trí réimse leathan uirlisí, lena n-áirítear sineirgí leis an gCiste Eorpach um Iomaíochas agus comhleanúnachas le cur chun feidhme na straitéise ‘Global Gateway’.
107. Cuirfear an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda chun feidhme go príomha trí ghníomhaíochtaí in-chlársceidealaithe geografacha, arna gcomhlánú i gcás inarb ábhartha le gníomhaíochtaí neamh-inchlársceidealaithe. Áireofar ar na gníomhaíochtaí neamh-inchlársceidealaithe gníomhaíochtaí cabhrach daonnúla i gcomhréir leis an Rialachán maidir le Cabhair Dhaonnúil, cúnamh macrairgeadais, gníomhaíochtaí lena dtugtar aghaidh ar riachtanais ghéarchéime, síochána agus beartais eachtraigh, athléimneacht agus iomaíochas.

108. Beidh imchlúdach airgeadais táscach de EUR [169 542] milliún ag an Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda. Leithdháilfear an t-imchlúdach airgeadais go táscach mar seo a leanas:
- i) EUR [36 542] milliún le haghaidh an mhéadaithe agus cholún na hEorpa;
 - ii) EUR [36 341] milliún le haghaidh an Mheánoirthir, na hAfraice Thuaidh agus cholún na Murascaille;
 - iii) EUR [51 234] milliún le haghaidh cholún na hAfraice Fo-Shaharáí;
 - iv) EUR [14 431] milliún le haghaidh cholún na hÁise agus an Aigéin Chiúin;
 - v) EUR [7 740] milliún le haghaidh cholún Chríocha Mheiriceá agus Mhuir Chairib;
 - vi) EUR [10 722] milliún le haghaidh an cholúin Dhomhanda;
 - vii) EUR [12 532] milliún le haghaidh cúlchiste um dhúshláin agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn.

Ba cheart do 90 % ar a laghad den chaiteachas faoin Ionstraim na critéir maidir le Cúnamh Oifigiúil Forbartha a chomhlíonadh, lena n-áirítear i leith na dtíortha is lú forbairt. Ba cheart caiteachas ar thacaíocht don Úcráin a eisiáimh ón sprioc sin.

As imchlúdach airgeadais táscach iomlán na hIonstraime, ba cheart EUR [25 000] milliún (i bpraghsanna reatha) táscach a dhíriú ar an gcabhair dhaonnúil.

As imchlúdach airgeadais táscach iomlán na hIonstraime, ba cheart [10] % táscach a dhíriú ar ghníomhaíochtaí lena dtacaítear le gné sheachtrach na himirce, lena n-áirítear na bunchúiseanna.

109. Beidh ról lárnach ag an gComhairle i bpleanáil agus i gcur chun feidhme na hionstraime, lena n-áirítear stiúradh straitéiseach agus polaitiúil *ex ante* a chur ar fáil, cúnamh a shlógadh do dhúshláin agus do thosaíochtaí atá ag teacht chun cinn agus faireachán a dhéanamh ar chur chun feidhme agus ar fheidhmíocht.

110. Leis an Ionstraim, ba cheart soláthar tacaíochta suas le huasmhéid EUR [95 000] milliún (i bpraghsanna reatha) a chumasú i bhfoirm ráthaíochtaí buiséadacha, iasachtaí Euratom, iasachtaí i bhfoirm cúnamh macrairgeadais, agus iasachtaí beartasbhunaithe, go háirithe le haghaidh tíortha comhpháirtíochta a chuireann pleananna feidhmíochtbhunaithe chun feidhme. [Cuirfear iasachtaí beartasbhunaithe ar fáil trí ghníomhartha cur chun feidhme]. Leithdháilfear méid tascach EUR [19 000] billiún (i bpraghsanna reatha) ar BEI.
111. Déanfar leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus íocaíochtaí nár úsáideadh faoin Ionstraim seo a thabhairt anonn go huathoibríoch go dtí an chéad bhliain airgeadais eile.
112. Maidir le haon chuid de ghealltanais buiséadach do ghníomhaíocht nach mbeidh, faoin 31 Nollaig den [5ú] bliain tar éis bhliain an ghealltanais bhuiséadaigh, úsáidte chun críche réamh-mhaoiniúcháin ná chun íocaíochtaí eatramhacha a dhéanamh nó nach mbeidh aon ráiteas deimhnithe caiteachais ná aon iarraidh ar íocaíocht tíolactha ina leith.

Tacaíocht don Úcráin

113. Leanfaidh an tAontas de thacaíocht airgeadais a chur ar fáil don Úcráin dá próiseas aontachais agus dá hatógáil níos fadtéarmaí. Le haghaidh na tréimhse 2028-2034, cuirfear tacaíocht suas le EUR [88 869] milliún ar fáil don Úcráin sna foirmeacha seo a leanas:
- i) Ráthaíochtaí buiséadacha agus tacaíochta a sholáthar seachas i bhfoirm iasachtaí arna maoiniú ó Chúlchiste na hÚcráine de bhreis ar uasteorainneacha CAI, le huasteorainn bhliantúil EUR [13 500] milliún;
 - ii) Tacaíocht iasachta arna ráthú ag an lamháil.

Féadfaidh an tAontas tacaíocht a thabhairt don Úcráin i bhfoirm ráthaíocht bhuiséadach suas le EUR [42 658] milliún. Leithdháilfear íosmhéid tascach EUR [12 000] milliún ar BEI.

Ina theannta sin, féadfaidh an tAontas fóirdheontas costais úis a sholáthar don Iasacht Tacaíochta don Úcráin atá níos airde ná na méideanna sin.

114. Féadfar tosaíocht a thabhairt do chistiú breise don Úcráin ón méadú agus ó cholún na hEorpa agus ón gcolún domhanda agus ón gcúlchiste um dhúshláin agus tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn le haghaidh tacaíocht i bhfoirm cabhair dhaonnúil agus gníomhaíochtaí eile atá spriocdhírthe go cuí, agus intuarthacht na tacaíochta do chomhpháirtithe eile á caomhnú ag an am céanna.
115. Leanfaidh an Chomhairle de bheith rannpháirteach go dlúth i rialachas na tacaíochta don Úcráin.

Gníomhaíocht sheachtrach lasmuigh den Ionstraim um an Eoraip Dhomhanda

116. Leis an gCeannteideal seo maoiníofar freisin leithdháiltí táscacha airgeadais EUR [2 864] milliún le haghaidh an Chomhbheartais Eachtraigh agus Slándála, EUR [1 132] milliún le haghaidh comhaontuithe comhpháirtíochta maidir le hiascaigh inbhuanaithe agus le haghaidh eagraíocht réigiúnach bainistithe iascaigh, agus EUR [887] milliún le haghaidh na dTíortha agus na gCríoch Thar Lear, lena n-áirítear an Ghraonlainn.

An tSaoráid Eorpach Síochána

117. Leanfaidh an tSaoráid Eorpach Síochána de bheith ag feidhmiú mar ionstraim sheachbhuiséid chun gníomhaíochtaí i réimse na slándála agus na cosanta a mhaoiniú don tréimhse 2028-2034. EUR [27 104] milliún a bheidh san uasteorainn airgeadais le haghaidh na Saoráide agus maoiníofar í trí ranníocaíochtaí ó na Ballstáit bunaithe ar scála ranníocaíochta OIN.

V. CEANNTÉIDEAL 4 - RIARACHÁN

118. Tá ról ríthábhachtach ag riarachán poiblí Eorpach ardoilte, a earcaítear ar an mbonn geografach is leithne is féidir, maidir le tacú leis an Aontas chun beart a dhéanamh de réir bhriathar a thosaíochtaí agus beartais agus cláir a chur chun feidhme ar mhaithe le leas na hEorpa i gcoitinne. An tráth céanna, ba cheart ualaí riaracháin laghdaithe agus coigiltis chomhfhreagracha a bheith mar thoradh ar na hiarrachtaí simpliúcháin ar fud na réimsí beartais, lena n-áirítear pacáistí omnibus agus an laghdú ar líon chláir CAI, chomh maith le teicneolaíochtaí nua a thabhairt isteach, an intleacht shaorga san áireamh. Agus na héilimh athraitheacha ar riarachán á n-aithint i bhfianaise tosaíochtaí atá ag teacht chun cinn, tá sé ríthábhachtach i gcónaí feabhas leanúnach a chur ar sholúbthacht, éifeachtúlacht, trédhearcacht agus éifeachtacht an riaracháin phoiblí Eorpaigh.
119. Na leithreasuithe faoi chomhair gealltanais le haghaidh an Cheannteidil seo, dar luach [103 829] milliún, arb é atá ann caiteachas riaracháin na n-institiúidí agus na scoileanna Eorpacha agus na bpinsean Eorpach, ní rachaidh siad thar:

CEANNTÉIDEAL 4 - RIARACHÁN						
(Milliúin euro, praghsanna 2025)						
2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
X	X	X	X	X	X	X

120. Socrófar uasteorainneacha an Cheannteidil seo ar bhealach ina seachnófar corrlaigh iomarcacha agus ina léireofar coigeartuithe tuarastail a bhfuiltear ag súil leo, dul chun cinn gairme, costais phinsin, cúraimí agus tosaíochtaí nua arna gcur chun feidhme ag na h-institiúidí, maoiniú tionscadal tógála atá beartaithe [lena n-áirítear athchóiriú ar fhoirgneamh Justus Lipius] agus toimhdí ábhartha eile.
121. Socrófar uasteorainneacha an Cheannteidil seo chun [cobhsú ar líon iomlán na foirne ar an leibhéal reatha d'institiúidí[, do chomhlachtaí, do ghníomhaireachtaí agus dá riaracháin]] uile an Aontais NÓ [méadú ar líon iomlán na foirne [2 500] d'institiúidí uile an Aontais] a chur san áireamh.

122. Ba cheart feidhm a bheith ag prionsabal an smachta bhuiséadaigh maidir le gach institiúid, chun go ndéanfaí faireachán agus bainistiú breise ar chaiteachas riaracháin. Iarrtar ar institiúidí, comhlachtaí, oifigí agus gníomhaireachtaí uile an Aontais athbhreithnithe rialta a dhéanamh ar a gcaiteachas riaracháin chun bonn taca a chur faoi bhainistiú éileamh atá ag athrú, lena n-áiríteofar gnóthachain éifeachtúlachta a bhaint amach agus acmhainní foirne a bharrfheabhsú trí dhíriú ar phríomhréimsí agus trí dheireadh a chur le cúraimí ar lú a dtosaíocht. Chuige sin, iarrtar ar an gCoimisiún tionscnaimh a mholadh chun an comhar idirinstiúideach a dhoimhniú, mar shampla i réimsí TF, na cibearshlándaála, an tsoláthair agus na bhfoirgneamh. Ina theannta sin, is deis chriticiúil é an t-athbhreithniú ar mórsála ar an gCoimisiún agus d'fhéadfadh sé a bheith ina threoirthionscadal a mbeadh ar na hinstiúidí ar fad é a chur chun feidhme.
123. Ba cheart leanúint de chaiteachas tacaíochta cláir a nascadh leis an gcaiteachas oibríochtúil laistigh de na himchlúdaigh chláir nó den réimse beartais faoi seach, agus faireachán agus tuairisciú trédhearcach, leanúnach, rialta agus cuimsitheach ar fud na gCeannteideal uile á n-áirithiú ag an am céanna;
124. Ba cheart leanúint den ranníocaíocht ón Aontas le gníomhaireachtaí díláraithe agus le comhlachtaí eile a mhaoiniú ó na ceannteidil bheartais a bhaineann lena gcuispóir.

VI. IONCAM

125. Ba cheart cuspóirí foriomlána na simplíochta, na trédhearcachta agus an chothromais, lena n-áirítear comhroinnt dualgas chothrom, a bheith mar threoir do shocruithe na n-acmhainní dílse. Méid iomlán na n-acmhainní dílse a leithdháilfear ar bhuiséad an Aontais chun leithreasuithe bliantúla faoi chomhair íocaíochtaí a chumhdach, ní rachaidh sé thar [1.75] % de shuim OINanna na mBallstát uile. Méid iomlán na leithreasuithe bliantúla faoi chomhair gealltanais, ní rachaidh sé thar [1.81] % de shuim OINanna na mBallstát uile. Déanfar cóimheas ordúil idir leithreasuithe faoi chomhair gealltanais agus leithreasuithe faoi chomhair íocaíochtaí a choimeád.
126. Leantar de mhéideanna uasteorainneacha na n-acmhainní dílse a mhéadú go sealadach 0.6 pointe céatadáin de shuim OIN na mBallstát uile a eascraíonn as iasachtaíocht a bhaineann le NextGenerationEU, go dtí go scoirfidh na dliteanais sin uile de bheith ann, agus go dtí an 31 Nollaig 2058 ar a dhéanaí.
127. Tá uasteorainneacha caiteachais CAI ceangailteach, agus ní dhéanfar an lamháil a ghníomhachtú ach amháin i gcás teagmhais urghnácha. Má mholtar ionstraimí nua nó má ghníomhachtaítear ionstraimí atá ann cheana a bhaineann tairbhe as ráthaíocht ón lamháil, cuirfidh an Coimisiún, in éineacht leis an togra, réamhaisnéis mhionsonraithe ar fáil maidir leis an tionchar ar úsáid na lamhála.
128. [I gcás géarchéim thromchúiseach, dianchruatan nó bagairt thromchúiseach díobh a dhéanfaidh difear don Aontas nó dá Bhallstáit sa tréimhse 2028-2034, féadfaidh an Chomhairle a chinneadh, trí thromlach cáilithe, tar éis di toiliú a fháil ó Pharlaimint na hEorpa agus ag cur san áireamh, an tráth céanna, aon treoir a d'fhéadfadh teacht ón gComhairle Eorpach, údarú a thabhairt don Choimisiún cistí a fháil ar iasacht go heisceachtúil ar na margaí caipitil le haghaidh iasachtaí do na Ballstáit chun aghaidh a thabhairt ar iarmhairtí na gcásanna sin agus chun na críche sin amháin. [Ní rachaidh suim na geistí ar iasacht thar [EUR 350 billiún] don tréimhse 2028-2034.] Déanfar méideanna uasteorainneacha na n-acmhainní dílse a mhéadú go sealadach [0,25] pointí céatadáin chun dliteanais uile an Aontais a eascraíonn as iasachtaíocht i gcomhair na ndliteanais sin a chumhdach go dtí go scoirfidh na dliteanais sin de bheith ann, agus chun na críche sin amháin.]

129. Tiocfaidh an córas nua acmhainní dílse i bhfeidhm san Aontas Eorpach ar an gcéad lá den chéad mhí tar éis an fógra a fháil gur ghlac an Ballstát deireanach é. Beidh feidhm ag eilimintí uile an chórais sin go cúlghabhálach ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh. [Mar sin féin, beidh feidhm ag an acmhainn dhílis nua, Acmhainn Chorparáideach don Eoraip, ón 1 Eanáir den chéad bhliain tar éis na bliana inar tháinig an Cinneadh maidir le hAcmhainní Dílse i bhfeidhm.] Leanfaidh na Ballstáit ar aghaidh le formheas an Chinnidh nua maidir le hAcmhainní Dílse a luaithe is féidir, i gcomhréir lena gceanglais bhunreachtúla náisiúnta.

Acmhainní dílse traidisiúnta

130. Ón 1 Eanáir 2028 ar aghaidh, coimeádfaidh na Ballstáit, mar chostais bhailiúcháin, [10] % de na méideanna a bhaileoidh siad. [Cuirfear an t-ioncam ó tháille láimhseála de chuid an Aontais ar fáil don Aontas mar acmhainní dílse traidisiúnta ón 1 Eanáir 2028.]

Acmhainn dhílis bunaithe ar CBL

131. Cuirfidh an acmhainn dhílis bunaithe ar CBL glaoráta [0,30] % i bhfeidhm. [Cuirfear deireadh le] NÓ [Cothabhálfar] caidhpeáil an bhoinn CBL.

Acmhainn dhílis bunaithe ar phlaisteach

132. Cuirfidh an acmhainn dhílis bunaithe ar dhramhaíl ó phacáistíocht phlaisteach neamh-athchúrsáilte glaoráta EUR [1] in aghaidh an chileagram i bhfeidhm [arna choigeartú go bliantúil don bhoilsciú]. Maidir leis an sásra chun tionchar ró-chúlchéimnitheach ar ranníocaíochtaí náisiúnta a sheachaint, [cuirfear deireadh leis] NÓ [cothabhálfar é].

Acmhainní dílse nua

133. Tabharfar isteach Acmhainní Dílse Nua ina mbeidh an méid seo a leanas:

- i) [Ranníocaíochtaí bliantúla ó chuideachtaí bunaithe ar a nglanláimhdeachas bliantúil:
 - a) Ó EUR 100 000 000,01 go EUR 249 999 999,99, ranníocaíocht EUR 100 000;
 - b) ó EUR 250 000 000 go EUR 499 999 999,99, ranníocaíocht EUR 250 000;
 - c) ó EUR 500 000 000 go EUR 749 999 999,99, ranníocaíocht EUR 500 000;
 - d) ó EUR 750 000 000 nó is mó, ranníocaíocht EUR 750 000.]
- ii) [Ranníocaíocht náisiúnta arna ríomh bunaithe ar mhéideanna tobac mhonaraithe agus ar mhéideanna táirgí a bhaineann le tobac a scaoiltear lena dtomhailt arna iolrú faoin íosráta is infheidhme maidir le gach Ballstát ag a bhfuil glaoráta [15] % le haghaidh na mBallstát uile.]
- iii) [Ranníocaíocht náisiúnta arna ríomh de réir mheáchan an trealaimh leictrigh agus leictreonaigh neamhbhailithe ag a bhfuil glaoráta EUR [2] in aghaidh an chileagraim [arna choigeartú go bliantúil i leith an bhoilscithe.]]
- iv) [Ioncam ón gCóras Trádála Astaíochtaí 1 (CTA) lena ngabhann glaoráta [30] %.]
- v) [Ioncaim ón Sásra Coigeartaithe Carbóin ar Theorainneacha (SCCT) lena ngabhann glaoráta [75] %.]

Acmhainn dhílis atá bunaithe ar OIN

134. Níl aon athrú ar ghlaoráta aonfhoirmeach a chur i bhfeidhm ar shuim OIN gach Ballstáit i bhfianaise suim iomlán na n-ioncam eile go léir. [Cuirfear deireadh leis] NÓ [Cothabhálfar] na ceartúcháin OIN atá ann faoi láthair.

Iarscríbhinn. Creat airgeadais ilbhliantúil 2028-2034 (i ngealltanais)

EUR milliún	Togra COM			Bosca caibdiúchta	
	Iomlán 2021-2027	Iomlán 2028-2034	Iomlán 2028-2034	Iomlán 2028-2034	Iomlán 2028-2034
	(praghsanna reatha)	(praghsanna reatha)	(praghsanna 2025)	(praghsanna reatha)	(praghsanna 2025)
IOMLÁN	1,245,477	1,984,894	1,763,056	1,947,741	1,730,228
Comhtháthú eacnamaíoch, sóisialta agus críochach, talmhaíocht, rathúnas agus slándáil tuaithe agus mhuirí	819,981	1,062,220	946,404	1,057,355	942,142
Pleananna Comhpháirtíochta Náisiúnta agus Réigiúnaí	784,807	865,076	771,319	863,958	770,366
<i>Tacaíocht ioncaim an Chomhbheartais Talmhaíochta (CBT)</i>	282,514	293,699	259,231	293,699	261,013
<i>An Comhbheartas Iascaigh</i>		2,000	1,778	4,000	3,549
<i>An imirce agus bainistíú teorainneacha</i>	11,406	34,215	30,608	34,215	30,608
<i>Comhtháthú eacnamaíoch, críochach agus sóisialta lena n-áirítear iascaigh agus pobail tuaithe</i>	452,964	452,965	404,877	458,786	410,080
<i>p.m. Ciste Aeráide Sóisialta</i>	14,900	50,100	45,443	50,100	45,443
<i>Interreg</i>	8,935	10,264	9,044	10,264	9,045
<i>Saoráid an Aontais - gníomhaíochtaí an Aontais, lena n-áirítear:</i>	28,989	63,223	56,275	55,792	49,680
<i>Líonán Sábhála Aontachta</i>	3,132	6,301	5,598	6,301	5,598
<i>Gníomhaíochtaí dlúthpháirtíochta</i>	6,706	20,117	17,850	16,624	14,928
<i>Gníomhaíochtaí Gnóthaí BAILE</i>	8,429	25,285	22,435	21,147	18,762
<i>Eile (cathracha, fostaíocht & nuálaíocht sóisialta...)</i>	10,722	11,520	10,392	11,520	10,392
<i>Saoráid an Aontais - Cúlchiste</i>		8,710	7,728	7,202	6,391
<i>Tacaíocht do Phobal Turcach na Cipire</i>	241	438	389	438	389
<i>Gníomhaíochtaí dlíraithe</i>	12,217	22,888	20,240	19,141	16,928
<i>Frontex</i>	5,944	11,888	10,498	9,711	8,576
<i>Europol</i>	1,523	2,999	2,649	2,450	2,162
<i>Aisíoc NGEU</i>	22,715	168,000	149,296	168,000	149,296
<i>Corrlach</i>		5,818	5,159	5,818	5,163
Iomaíochas, rathúnas agus slándáil	220,637	589,594	522,205	566,453	501,711
An Ciste Eorpach um Iomaíochas	163,800	450,508	397,753	433,850	383,008
An Ciste Eorpach um Iomaíochas (cé is moite den Chiste Nuálaíochta)	134,375	409,301	362,283	392,644	347,538
<i>Fis Eorpach</i>	87,654	175,002	154,882	167,880	148,579
<i>An tAistriú Glan agus an Dicharbónú Tionsclaíoch</i>	33,793	67,416	58,670	66,349	57,726
<i>Comhpháirt CAI</i>	4,368	26,210	23,200	25,143	22,256
<i>p.m. Ciste Nuálaíochta</i>	29,425	41,206	35,470	41,206	35,470
<i>Athléinneacht agus Slándáil, an Tionscal Cosanta agus an Spás</i>	26,359	130,704	115,699	125,385	110,989
<i>Ceannaireacht Dhigiteach</i>	10,958	54,793	48,504	52,563	46,529
<i>Stáinte, Bith-theicneolaíocht, Talmhaíocht agus Bithghéilleagar</i>	5,036	22,593	20,000	21,674	19,185
<i>Iomhaid Ionstraim InvestEU CEI & seirbhísí comhairleacha, ranníocaíocht táscaigh ó na gníithe beartais (cuid de CEI Iomlán)</i>		11,000	9,749	11,000	9,749
Erasmus+	27,369	40,827	36,186	39,165	34,713
An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa	31,631	81,428	72,251	78,113	69,309
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) - Iompair, lena n-áirítear</i>	25,714	51,515	45,752	49,418	43,889
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) - Fuinneamh</i>	1,765	17,651	15,752	16,933	15,110
<i>An tSaoráid um Chónascadh na hEorpa (SCE) - Fuinneamh</i>	5,917	29,912	26,499	28,695	25,420
Sásra an Aontais um Chosaint Shibhialta + (SACS+)	2,137	10,675	9,458	10,241	9,073
AgoraEU	4,284	8,582	7,606	8,233	7,295
Clár um an Margadh Aonair agus Custam	3,030	6,238	5,538	5,984	5,312
Clár Taighde agus Oiliúna Euratom	6,549	9,794	8,706	9,395	8,350
<i>Ranníocaíocht le ITER</i>	4,562	5,794	5,150	5,558	4,941
Ionstraim do thacaíocht éigeandála laistigh den Aontas (ITA)	232	-	-	-	-
An euro a chosaint ar ghóchumadh (clár Pericles V)	6	7	7	7	7
Clár Ignalina	539	678	604	678	604
Comhar sábháilteachta núicléiche agus díchoimisiúnú	769	966	854	927	818
Ceartas	297	798	707	766	679
Gníomhaíochtaí dlíraithe	6,802	9,798	8,687	9,799	8,685
Eile (Gníomhaíochtaí eile, sainchumais)	2,617	2,493	2,233	2,492	2,233
Corrlach		8,009	7,085	8,009	7,095
An Eoraip Dhomhanda	119,989	215,203	190,000	206,757	182,546
An Eoraip Dhomhanda (*)	114,800	200,309	176,830	192,056	169,542
<i>An Eoraip</i>	29,998	43,173.0	38,112	41,394	36,542
<i>An Afraic Fho-Shaharách</i>	36,374	60,532.0	53,438	58,038	51,234
<i>An Áise agus an tAigéan Ciúin</i>	10,524	17,050.0	15,053	16,348	14,431
<i>Críocha Mheiriceá agus Muir Chairib</i>	5,604	9,144.0	8,071	8,767	7,740
<i>An Meánoirthear, an Afraic Thuaidh agus an Mhurascaill</i>	21,577	42,934.0	37,901	41,165	36,341
<i>An cólún domhanda</i>	7,622	12,668.0	11,183	12,146	10,722
<i>Cúlchiste</i>	9,310	14,808.0	13,072	14,198	12,532
An Chomhbheartais Eachtraigh agus Slándála (CBES)	2,683	3,369	2,967	3,230	2,864
Cinneadh maidir leis an gComhlachas Thar Lear, lena n-áirítear an Ghraonlann SFFPA agus RFMO	500	999	887	999	887
Eile (Gníomhaíochtaí eile, sainchumais)	1,050	1,331	1,181	1,276	1,132
Corrlach	955	1,124	995	1,124	995
		8,071	7,120	8,071	7,126
Riarachán	84,871	117,877	104,447	117,177	103,829
De bhreis ar na huasteorainneacha, lena n-áirítear:					
An Ionstraim Sholúbthachta		15,777	14,000	15,777	14,000
An Úcráin		100,002	88,869	100,002	88,869
Taobh amuigh de CAI					
An tSaoráid Eorpach Síochána		30,499	27,104	30,499	27,104
P.M. Catalyst Europe (iasachtaí beartais phleananna CNR)		150,000	134,000	150,000	134,000
P.M Sársa géarchéime		395,000	350,000	395,000	350,000